

Socialutskottets betänkande 2021/22:SoU13

Äldre frågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår fem tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionsyrkanden som rör bl.a. en demensstrategi, ofrivillig ensamhet, våld i nära relationer bland äldre, fallprevention och undernäring.

- Regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att ta fram ett förslag till en ny nationell strategi för demens och andra kognitiva sjukdomar (s. 38–39).
- Regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att ta fram ett förslag till en nationell strategi för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre (s. 43).
- Regeringen bör se över hur det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer bland äldre kan stärkas (s. 50).
- Regeringen bör se över hur det fallpreventiva arbetet kan stärkas (s. 54).
- Regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att ta fram underlag till en nollvision när det gäller undernäring bland äldre (s. 54).

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden, främst med hänvisning till pågående arbete.

I betänkandet finns 38 reservationer (S, M, SD, C, V, KD, L, MP) och sex särskilda yttranden (M, SD, C, V, KD, L). I fem reservationer (S, C, V, MP) föreslås att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande till regeringen.

Behandlade förslag

Cirka 280 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	9
Utskottets överväganden.....	10
Äldreomsorgens organisation m.m.....	10
Äldreomsorgens personal.....	19
Boendefrågor.....	27
Tillsynsfrågor.....	30
Uppföljning och utvärdering m.m.....	32
Stöd till personer med demenssjukdom.....	35
Ofrivillig ensamhet bland äldre.....	39
E-hälsa och välfärdsteknologi.....	44
Våld i nära relationer bland äldre.....	47
Fallpreventivt arbete m.m.....	51
Motioner som bereds förenklad.....	55
Reservationer.....	56
1. Äldreomsorgens organisation, punkt 1 (M).....	56
2. Äldreomsorgens organisation, punkt 1 (SD).....	56
3. Äldreomsorgens organisation, punkt 1 (C).....	57
4. Äldreomsorgens organisation, punkt 1 (V).....	58
5. Äldreomsorgens organisation, punkt 1 (MP).....	58
6. Hälsa- och sjukvård i äldreomsorgen, punkt 2 (M).....	59
7. Hälsa- och sjukvård i äldreomsorgen, punkt 2 (C).....	60
8. Hälsa- och sjukvård i äldreomsorgen, punkt 2 (KD).....	60
9. Kompetens, bemanning och arbetsvillkor, punkt 3 (SD).....	61
10. Kompetens, bemanning och arbetsvillkor, punkt 3 (C).....	62
11. Kompetens, bemanning och arbetsvillkor, punkt 3 (V).....	63
12. Kompetens, bemanning och arbetsvillkor, punkt 3 (KD).....	63
13. Kompetens, bemanning och arbetsvillkor, punkt 3 (L).....	64
14. Arbetskor, punkt 4 (S).....	64
15. Ledarskap inom äldreomsorgen, punkt 5 (C, L).....	65
16. Ledarskap inom äldreomsorgen, punkt 5 (V).....	65
17. Boendefrågor, punkt 6 (M, SD).....	66
18. Boendefrågor, punkt 6 (C).....	67
19. Boendefrågor, punkt 6 (MP).....	67
20. Tillsynsfrågor, punkt 7 (C, KD, L).....	68
21. Tillsynsfrågor, punkt 7 (MP).....	68
22. Uppföljning och utvärdering m.m., punkt 8 (C, KD, L).....	69
23. Uppföljning och utvärdering m.m., punkt 8 (V).....	69
24. Nationell strategi för demens och andra kognitiva sjukdomar, punkt 9 (S, MP).....	70
25. Dagverksamhet m.m., punkt 10 (C, L).....	71
26. Dagverksamhet m.m., punkt 10 (V).....	71
27. Dagverksamhet m.m., punkt 10 (KD).....	72
28. Nationell strategi för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre, punkt 11 (S).....	72
29. Övriga frågor om ofrivillig ensamhet bland äldre, punkt 12 (M).....	73
30. Övriga frågor om ofrivillig ensamhet bland äldre, punkt 12 (SD).....	74
31. Övriga frågor om ofrivillig ensamhet bland äldre, punkt 12 (C).....	75

32. Övriga frågor om ofrivillig ensamhet bland äldre, punkt 12 (L)	75
33. Övriga frågor om ofrivillig ensamhet bland äldre, punkt 12 (MP)	76
34. E-hälsa och välfärdsteknologi, punkt 13 (C, KD, L)	77
35. Våld i nära relationer bland äldre, punkt 14 (S, MP)	77
36. Fallpreventivt arbete, punkt 15 (S, MP)	78
37. Nollvision när det gäller undernäring bland äldre, punkt 16 (S, C, V, MP)	79
38. Nattfasta, punkt 17 (SD)	80
Särskilda yttranden	81
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 18 (M)	81
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 18 (SD)	81
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 18 (C)	81
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 18 (V)	81
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 18 (KD)	81
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 18 (L)	82
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	83
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	83
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	109

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Äldreomsorgens organisation m.m.

1. Äldreomsorgens organisation

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 19 och 20,

2021/22:733 av Magnus Jacobsson (KD),

2021/22:2170 av Margareta Cederfelt (M),

2021/22:2563 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 18,

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 39,

2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 24,

2021/22:3909 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 25 och

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 45.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (V)

Reservation 5 (MP)

2. Hälsa- och sjukvård i äldreomsorgen

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkandena 2–5,

2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 9 och

2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 7.

Reservation 6 (M)

Reservation 7 (C)

Reservation 8 (KD)

Äldreomsorgens personal

3. Kompetens, bemanning och arbetsvillkor

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 3 och 8,

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkandena 12–14 och 17,

2021/22:3855 av Marianne Fundahn m.fl. (S),

2021/22:3909 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 3–5 och 7,

2021/22:3983 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 9 och

2021/22:4001 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 13.

Reservation 9 (SD)

Reservation 10 (C)

Reservation 11 (V)

Reservation 12 (KD)

Reservation 13 (L)

4. Arbetskor

Riksdagen avslår motion
2021/22:1240 av Johan Andersson m.fl. (S).

Reservation 14 (S)

5. Ledarskap inom äldreomsorgen

Riksdagen avslår motionerna
2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4,
2021/22:965 av Denis Begic (S) yrkandena 1 och 2,
2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 21 och
2021/22:3244 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 40.

Reservation 15 (C, L)

Reservation 16 (V)

Boendefrågor

6. Boendefrågor

Riksdagen avslår motionerna
2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 32,
2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 26,
2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 8 och 9
samt
2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkandena 36, 38 och 42.

Reservation 17 (M, SD)

Reservation 18 (C)

Reservation 19 (MP)

Tillsynsfrågor

7. Tillsynsfrågor

Riksdagen avslår motionerna
2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 6 och
2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 44.

Reservation 20 (C, KD, L)

Reservation 21 (MP)

Uppföljning och utvärdering m.m.

8. Uppföljning och utvärdering m.m.

Riksdagen avslår motionerna
2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 17 och 18 samt
2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 28.

Reservation 22 (C, KD, L)

Reservation 23 (V)

*Stöd till personer med demenssjukdom***9. Nationell strategi för demens och andra kognitiva sjukdomar**

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en ny nationell strategi för demens och andra kognitiva sjukdomar och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2021/22:3699 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 och
2021/22:4170 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 20.

Reservation 24 (S, MP)

10. Dagverksamhet m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 13,
2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 23 och
2021/22:3909 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 24.

Reservation 25 (C, L)

Reservation 26 (V)

Reservation 27 (KD)

*Ofrivillig ensamhet bland äldre***11. Nationell strategi för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre**

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en nationell strategi för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 14,
2021/22:3423 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 5,
2021/22:3803 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 25,
2021/22:3980 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkandena 10 och 11 samt
2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 28.

Reservation 28 (S)

12. Övriga frågor om ofrivillig ensamhet bland äldre

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 17,
2021/22:3423 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 4, 6
och 7,
2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 27,
2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 2,
2021/22:3980 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkandena 23 och 30 samt
2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkandena 40 och 41.

Reservation 29 (M)

Reservation 30 (SD)

Reservation 31 (C)
Reservation 32 (L)
Reservation 33 (MP)

E-hälsa och välfärdsteknologi

13. E-hälsa och välfärdsteknologi

Riksdagen avslår motion

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkandena 30 och 33.

Reservation 34 (C, KD, L)

Våld i nära relationer bland äldre

14. Våld i nära relationer bland äldre

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om våld i nära relationer bland äldre och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 38,

2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 25,

2021/22:3514 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 32,

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 73,

2021/22:3803 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 26,

2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 19,

2021/22:3973 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 32 och

2021/22:3980 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 32.

Reservation 35 (S, MP)

Fallpreventivt arbete m.m.

15. Fallpreventivt arbete

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om fallpreventivt arbete och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 11,

2021/22:641 av Ann-Christine From Utterstedt (SD) yrkande 2,

2021/22:3423 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 12,

2021/22:3803 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 29 och 30 samt

2021/22:3980 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 29.

Reservation 36 (S, MP)

16. Nollvision när det gäller undernäring bland äldre

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en nollvision när det gäller undernäring bland äldre och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 12 och

2021/22:3423 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 15.

Reservation 37 (S, C, V, MP)

17. Nattfasta

Riksdagen avslår motion

2021/22:3803 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 31.

Reservation 38 (SD)

Motioner som bereds förenklad

18. Motioner som bereds förenklad

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 17 mars 2022

På socialutskottets vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Acko Ankarberg Johansson (KD), Kristina Nilsson (S), Camilla Waltersson Grönvall (M), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Hultberg (M), Mikael Dahlgvist (S), Sofia Nilsson (C), Karin Rågsjö (V), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Yasmine Bladelius (S), Dag Larsson (S), Clara Aranda (SD), Margareta Fransson (MP), Pia Steensland (KD), Per Ramhorn (SD), Barbro Westerholm (L) och Mats Sander (M).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 280 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22. Motionsyrkandena handlar bl.a. om äldreomsorgens organisation och äldreomsorgens personal. Av dessa behandlas ca 190 motionsyrkanden i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Vid utskottets sammanträde den 28 oktober 2021 lämnade företrädare för Myndigheten för vård- och omsorgsanalys information om rapporterna Den nordiska äldreomsorgen (rapport 2021:7) och Digital teknik med äldre i fokus (PM 2021:2).

Utskottets överväganden

Äldreomsorgens organisation m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om äldreomsorgens organisation samt hälso- och sjukvård i äldreomsorgen.

Jämför reservation 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (V), 5 (MP), 6 (M), 7 (C) och 8 (KD).

Motionerna

Äldreomsorgens organisation

I partimotion 2021/22:3909 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 25 föreslås ett tillkännagivande om att utreda inrättandet av ett fristående nationellt centrum för utveckling av äldreomsorgen som ska ha möjligheter att samverka internationellt och med kommersiella aktörer, universitet och högskolor. I kommittémotion 2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 39 föreslås ett liknande tillkännagivande.

I partimotion 2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 19 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör genomföra de lagändringar som krävs för att privata vårdbolag som får statligt stöd inte samtidigt ska kunna dela ut bonusar till chefer. I yrkande 20 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkräva statligt stöd till privata vårdbolag vid varje fall av bonusutdelning.

I kommittémotion 2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 24 föreslås ett tillkännagivande om att införa kvalitetskontrakt inom äldreomsorgen. Motionärerna föreslår bl.a. att ett begränsat antal nationella kvalitetskrav för äldreomsorgens verksamheter fastställs, vilka ska spegla en samlad bedömning av äldreomsorgens kvalitet.

I kommittémotion 2021/22:2563 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om att verka för att kommuner kartlägger, belyser och åtgärdar skillnader i utförande av obetald hemtjänst.

I kommittémotion 2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 45 föreslås ett tillkännagivande om att äldre ska kunna få hjälp med förfrågningar inför val av utförare. Enligt motionärerna borde kommunerna bistå med denna hjälp utifrån den äldres individuella behov.

I motion 2021/22:2170 av Margareta Cederfelt (M) föreslås ett tillkännagivande om en bättre äldreomsorg med stöd av kvalitetsregister.

I motion 2021/22:733 av Magnus Jacobsson (KD) föreslås ett tillkännagivande om ädelreformen. Motionären anser bl.a. att det behövs en utvärdering av ädelreformen.

Hälso- och sjukvård i äldreomsorgen

I kommittémotion 2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att genomföra en genomlysning av gränsdragningen mellan hälso- och sjukvårdslagen och socialtjänstlagen. Motionärerna anför att det kommer att ta tid att få på plats ett samlat huvudmannaskap för äldreomsorg. Under den tid som ett samlat huvudmannaskap utreds krävs det därför enligt motionärerna en genomlysning av gränsdragningen mellan socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen i syfte att underlätta samordning och samarbete mellan huvudmännen.

I kommittémotion 2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om ett samlat huvudmannaskap för äldreomsorg. Detta bör enligt motionärerna utredas i syfte att förbättra vårdkedjan.

I kommittémotion 2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att se över hur sjuksköterskor och undersköterskor kan ges ett större ansvar och en bredare delegation att ge vård till äldre i särskilt boende. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att det ska finnas fasta sjuksköterskor knutna till alla särskilda boenden liksom tillgång till fasta läkare för de boende. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör initiera en lagändring som säkerställer att alla kommuner har en förpliktande samverkansöverenskommelse med regionen om hur personer som bor i särskilt boende eller mottar hemsjukvård ska få tillgång till läkarvård och medicinsk behandling. I yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att samtliga kommuner genom samverkan med regionen ska få tillgång till en medicinskt ansvarig läkare (MAL).

Gällande rätt

Socialtjänstlagen

Omsorgen om äldre och äldre personers rätt till insatser regleras i socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL. Av 3 kap. 3 § SoL följer att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet, att det för alla uppgifter inom socialtjänsten ska finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet samt att kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande ska utvecklas och säkras.

Hälso- och sjukvårdslagen

Varje kommun ska enligt 12 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), förkortad HSL, erbjuda en god hälso- och sjukvård åt den som efter beslut av kommunen bor i bl.a. en sådan boendeform eller bostad som avses i 5 kap. 5 § andra stycket SoL eller motsvarande tillståndspliktig boendeform eller bostad som avses i 7 kap. 1 § första stycket 2 SoL (sådana boendeformer som drivs i enskild regi).

Pågående arbete

Utvärdering av åtgärderna för att hantera utbrottet av det virus som orsakar sjukdomen covid-19

I juni 2020 gav regeringen i uppdrag åt en kommission att utvärdera regeringens, berörda förvaltningsmyndigheters, regionernas och kommunernas åtgärder för att begränsa spridningen av det virus som orsakar sjukdomen covid-19 och spridningens effekter (dir. 2020:74). När det gällde smittspridning inom vård och omsorg om äldre skulle kommissionen bl.a. utvärdera om det funnits brister i utbildning och kompetens, arbetsorganisation, arbetsmiljö och anställningsförhållanden eller liknande som kan ha försvårat äldreomsorgens förmåga att hantera smittspridningen och lämna de förslag på åtgärder som kommissionens iakttagelser gav anledning till. Uppdraget skulle slutredovisas senast den 28 februari 2022.

Kommissionen, som antog namnet Coronakommissionen, överlämnade den 15 december 2020 ett första delbetänkande, Äldreomsorgen under pandemin (SOU 2020:80). I delbetänkandet pekar kommissionen bl.a. på följande strukturella brister i äldreomsorgens beredskap:

- Fragmenterad organisation (s. 246). Kommissionen gör bl.a. bedömningen att en fungerande samordning och samverkan mellan kommuner och regioner är av yttersta vikt om nuvarande ansvarsfördelning ska bestå. En god samverkan ställer krav på verktyg och upparbetade kanaler som säkerställer en operationell och kontinuerlig samordning mellan regioner och kommuner där varje aktör förmår se till helheten och investerar i tillräckligt med resurser. Detta kräver enligt kommissionen sannolikt genomgripande förändringar i styrningen av äldreomsorgen inklusive den medicinska vården.
- Behov av högre bemanning, ökad kompetens och rimliga arbetsförhållanden (s. 250).
- Kommuners möjlighet att anställa läkare och tillgång till medicinsk utrustning (s. 259). Det bör enligt kommissionen vara möjligt för kommuner att anställa läkare. Även om kommunerna får denna befogenhet är det nödvändigt att regionerna säkerställer tillgång till de läkarresurser som äldreomsorgen kräver, inom ramen för primärvården, genom mobila läkarteam eller på annat sätt.
- Tillgång till medicinsk utrustning behöver säkerställas (s. 260).

Den 29 oktober 2021 överlämnades det andra delbetänkandet, Sverige under pandemin, Volym 1 och 2 (SOU 2021:89). Volym 1 rör smittspridningen och smittskyddet och volym 2 sjukvården och folkhälsan under pandemin.

Den 25 februari 2022 överlämnade Coronakommissionen slutbetänkandet Sverige under pandemin, Volym 1 och 2 (SOU 2022:10). Volym 1 rör samhällets, företagets och enskildas ekonomi och volym 2 rör förutsättningar, vägval och utvärdering.

Betänkandena bereds inom Regeringskansliet.

Utredning om en äldreomsorgslag

I december 2020 utsåg regeringen en särskild utredare med uppdrag att föreslå en äldreomsorgslag (S 2020:16, dir. 2020:142).

Utredaren ska överväga och lämna förslag på hur medicinsk kompetens kan stärkas i verksamheten och – om det behövs – inom den kommunala ledningen. Målet är att få till stånd långsiktiga förutsättningar för äldreomsorgen, tydliggöra äldreomsorgens uppdrag och innehåll samt säkerställa tillgången till god hälso- och sjukvård och medicinsk kompetens inom äldreomsorgen.

Utredaren ska bl.a.

- föreslå en äldreomsorgslag som kompletterar socialtjänstlagen med särskilda bestämmelser om vård och omsorg om äldre och som bl.a. innehåller bestämmelser om en nationell omsorgsplan
- överväga och vid behov lämna förslag som stärker tillgången till medicinsk kompetens inom äldreomsorgen.

När det gäller uppdraget om medicinsk kompetens inom äldreomsorgen har utredaren i uppdrag att göra följande:

- Föreslå en ändamålsenlig reglering och lämna de förslag som krävs för att reglera tillgången till medicinsk kompetens i särskilt boende samt för hemsjukvården. I uppdraget ingår att överväga och ta ställning till om det finns behov av och är ändamålsenligt att ha tillgång till läkare och sjuksköterskor dygnet runt i särskilt boende och, om det finns ett sådant behov, lämna de förslag som krävs.
- Föreslå en ändamålsenlig reglering och lämna de förslag som krävs för att stärka tillgången till medicinsk kompetens i de verksamheter som utför vård och omsorg av äldre genom hemtjänst.
- Överväga och ta ställning till om det finns behov av och är ändamålsenligt att ge kommuner möjlighet att utföra läkarinsatser och, om det finns ett sådant behov, lämna de förslag som krävs för att reglera en sådan ordning.
- Överväga och ta ställning till om det finns behov av och är ändamålsenligt att inom den kommunala hälso- och sjukvården införa krav på medicinskt ledningsansvarig läkare (MAL) med övergripande medicinskt ansvar för den kommunala hälso- och sjukvården och, om det finns ett sådant behov, lämna de förslag som krävs för att reglera en sådan funktion.
- Överväga och ta ställning till om det finns behov av och är ändamålsenligt att det inom varje kommun ska finnas en medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) på samma sätt som det i dag finns krav på medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS). Om det finns ett sådant behov ska utredaren lämna de förslag som krävs för att reglera en sådan funktion.
- Lämna nödvändiga författningsförslag inom ramen för hälso- och sjukvårdslagstiftningen.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2022.

Resurstillskott till kommunerna

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 9) föreslog regeringen att kommunerna skulle ges ett resurstillskott med 4 000 000 000 kronor årligen fr.o.m. 2021. Det handlar om ett bidrag som fördelas med en fördelningsnyckel där hänsyn tas till andelen äldre i respektive kommun. I december 2020 ställde sig socialutskottet bakom regeringens förslag (bet. 2020/21:SoU1). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2020/21:156).

I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 9) föreslog regeringen bl.a. att anslaget 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet skulle ökas med ytterligare 900 000 000 kronor för att under 2022 genomföra de initiativ inom äldreområdet som framgår av finansutskottets betänkande 2020/21:FiU46 Ändringar i statens budget för 2021 – Stöd till äldreomsorgen med anledning av coronaviruset (rskr. 2020/21:237). I december 2021 ställde sig socialutskottet bakom regeringens förslag i denna del (bet. 2021/22:SoU1). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:123).

Nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg

I budgetpropositionen för 2022 föreslog regeringen att 19 000 000 kronor skulle avsättas för att inrätta ett nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg vid Socialstyrelsen 2022, och därefter beräknas samma belopp avsättas till ändamålet årligen. I december 2021 ställde sig socialutskottet bakom regeringens förslag i denna del (bet. 2021/22:SoU1). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:123).

I december 2021 fick Socialstyrelsen i uppdrag att föreslå hur ett nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg kan inrättas och organiseras vid myndigheten (S2021/08232). Kompetenscentrumet ska enligt uppdraget ha en central roll och kännetecknas av ett verksamhetsnära arbete samt tvärprofessionell samverkan med relevanta aktörer. Socialstyrelsen ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 mars 2022.

Fast omsorgskontakt i hemtjänsten

I augusti 2019 utsåg regeringen en särskild utredare med uppdrag att se över och lämna förslag på hur en fast omsorgskontakt kan införas i hemtjänsten (dir. 2019:52). I november 2020 överlämnade utredningen sitt betänkande Fast omsorgskontakt i hemtjänsten (SOU 2020:70).

I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 25) föreslog regeringen att 348 000 000 kronor skulle avsättas för införandet av fast omsorgskontakt fr.o.m. den 1 juli 2022. I december 2021 ställde sig finansutskottet bakom regeringens förslag i denna del (bet. 2021/22:FiU3). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:120).

Den 15 februari 2022 överlämnade regeringen proposition 2021/22:116 En fast omsorgskontakt i hemtjänsten till riksdagen. I propositionen föreslås nya

bestämmelser i socialtjänstlagen med krav på att den som har hemtjänst ska erbjudas en fast omsorgskontakt om det inte bedöms vara uppenbart obehövligt. Den fasta omsorgskontakten ska tillgodose den enskildes behov av trygghet, kontinuitet, individanpassad omsorg och samordning när hemtjänstinsatser verkställs. Kravet på att erbjuda en fast omsorgskontakt föreslås träda i kraft den 1 juli 2022. Från och med den 1 juli 2023 föreslås det bli ett krav att den som utses till fast omsorgskontakt ska ha yrkestiteln undersköterska. Propositionen behandlas i socialutskottet under våren 2022.

Välfärdskommissionens slutredovisning till regeringen

I december 2019 inrättade regeringen en välfärdskommission som ska identifiera och analysera konkreta åtgärder för att stärka kommunsektorns förmåga att tillhandahålla välfärdstjänster av god kvalitet i framtiden (Fi2019/04300/K).

I december 2021 överlämnades rapporten Välfärdskommissionens slutredovisning till regeringen. Där presenteras 29 åtgärdsförslag inom de fyra prioriterade områdena förbättrad styrning av välfärden, effektivt nyttjande av offentliga resurser, hållbar kompetensförsörjning och en god arbetsmiljö i välfärdssektorn samt digitaliseringens möjligheter att frigöra resurser till välfärden.

De förslag som kommissionen lämnat bereds vidare inom Regeringskansliet i de fall förslagen inte hanteras av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Äldreforskarråd

I december 2019 beslutade regeringen att inrätta ett råd där forskare med särskild kompetens inom äldreområdet ska ingå (regeringen.se). Syftet med rådet är att främja dialog mellan regeringen och forskare inom området. Rådet består av 15 ledamöter och kommer att sammanträda ett par gånger per år.

Nationellt kvalitetsregister för vård och omsorg

Senior alert är ett nationellt kvalitetsregister och ett verktyg för att stödja vårdprevention samt prevention för äldre personer som riskerar att falla, få trycksår, minska i vikt, utveckla ohälsa i munnen och/eller har problem med blåsdysfunktion (senioralert.se). Det är fem områden som hänger ihop och berör alla som möter den äldre inom hälso- och sjukvård. Dessa områden uppstår oavsett medicinsk diagnos och fångas inte upp i andra medicinska kvalitetsregister.

Överenskommelse om nationella kvalitetsregister 2022

I januari 2022 slöt SKR och staten en överenskommelse om att fortsätta att stödja arbetet med nationella kvalitetsregister under 2022. Parterna är bl.a. överens om att gemensamt avsätta 174 500 000 kronor för den fortsatta

utvecklingen av nationella kvalitetsregister. Överenskommelsen om nationella kvalitetsregister ingår i den övergripande överenskommelsen Sammanhållen, jämlik och säker vård (S2022/00610).

Riksrevisionens rapport om granskning av statens styrning av äldreomsorgen

I februari 2021 överlämnade regeringen skrivelse 2020/21:89 Riksrevisionens rapport om granskning av statens styrning av äldreomsorgen till riksdagen.

I skrivelsen anför regeringen bl.a. att den välkomnar Riksrevisionens granskning och instämmer i den rekommendation som handlar om att säkerställa att det vid överenskommelser med SKR finns en plan för långsiktig förvaltning av uppnådda resultat och att den ansvariga förvaltningsmyndigheten involveras. Regeringen avser att följa upp hur detta kan åstadkommas.

Riksdagen beslutade att lägga skrivelsen till handlingarna (bet. 2020/21:SoU27, rskr. 2020/21:348).

Riksrevisionens rapport om öppna jämförelser i socialtjänsten

I november 2021 överlämnade regeringen skrivelse 2021/22:38 Riksrevisionens rapport om öppna jämförelser i socialtjänsten till riksdagen. Skrivelsen behandlades i socialutskottet. Betänkande 2021/22:SoU20 justerades den 15 mars 2022.

I skrivelsen anför regeringen bl.a. att Socialstyrelsen har påbörjat ett analysarbete för att utveckla och förbättra öppna jämförelser inom socialtjänsten. Socialstyrelsen har nu enligt regeringen tillfälle att göra en grundlig analys av hur öppna jämförelser kan stärkas utifrån granskningens resultat och har därefter möjlighet att återkomma om det finns behov av stöd eller styrning av regeringen i någon del.

Socialstyrelsens rapporter

Socialstyrelsen redovisar årligen rapporten Öppna jämförelser – Äldreomsorg. Målet med öppna jämförelser inom socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården är att bidra till verksamhetsförbättring som gynnar den enskilde. Indikatorerna möjliggör en jämförelse av kvaliteten inom socialtjänsten och utgör därmed ett verktyg för kommuner för att följa upp, analysera och utveckla sina verksamheter. Resultaten, som främst riktar sig till chefer och verksamhetsutvecklare i kommunerna, redovisas i form av indikatorer utifrån olika kvalitetsaspekter inom socialtjänsten. Vidare redovisar Socialstyrelsen årligen rapporten Öppna jämförelser – Vård och omsorg om äldre.

Socialstyrelsen har även i uppdrag att undersöka hur de äldre uppfattar äldreomsorgen. Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? är en rikstäckande undersökning av äldres uppfattning om kvaliteten i hemtjänsten och på äldreboenden. Syftet med undersökningen är att ge enskilda äldre personer

möjlighet att göra sin röst hörd. Resultatet ger kvantitativa mått på äldreomsorgen utifrån de äldre personernas perspektiv. Därmed kan utfallet av insatserna jämföras, utvärderas och utvecklas (socialstyrelsen.se).

Stöd till anhöriga

Socialstyrelsen har på regeringens uppdrag tagit fram dels ett underlag till strategi för anhöriga som vårdar eller stöder närstående äldre personer, dels ett underlag till strategi för personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller som stöder en närstående som har funktionsnedsättning. Arbetet med att ta fram strategin pågår för närvarande inom Regeringskansliet.

Som expertstöd till kommuner, regioner och enskilda utförare finns Nationellt kompetenscentrum anhöriga (NKA). I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 9) föreslog regeringen att statsbidraget till NKA skulle ökas med 5 000 000 kronor så att det uppgår till 15 500 000 kronor för 2022. Därefter beräknas samma belopp avsättas till ändamålet årligen. I december 2021 ställde sig socialutskottet bakom regeringens förslag i denna del (bet. 2021/22:SoU1). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:123). I februari 2022 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att fördela medlen till NKA (S2022/00778).

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet föreslog i betänkande 2020/21:SoU27 ett tillkännagivande till regeringen om samordnade digitala system för journalföring och dokumentation. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 14–15, 1 res. av S, C och MP):

Utskottet konstaterar inledningsvis att Riksrevisionen funnit ett behov av en utveckling av kommunernas journalsystem till fullgoda underlag för beslut på individnivå. Utskottet noterar vidare de förslag som lämnas i betänkandet SOU 2021:4 om att för vård- och omsorgsgivare göra det möjligt att genom direktåtkomst eller annat elektroniskt utlämnande ge eller få tillgång till personuppgifter om insatser för äldre eller personer med funktionsnedsättningar och personuppgifter i vårddokumentation hos andra vård- och omsorgsgivare. Enligt utskottet är detta dock inte tillräckligt för att säkerställa patientsäkerheten och beslut på individuell nivå. Utskottet anser därför att regeringen bör ta fram lagförslag för att säkerställa att personal inom äldreomsorgen får tillgång till samordnade digitala system för journalföring och dokumentation för de insatser en patient får utifrån såväl hälso- och sjukvårdslagen som socialtjänstlagen och återkomma till riksdagen.

Riksdagen bör ställa sig bakom det som utskottet anför och tillkännage detta för regeringen. Därmed bör motion [...] bifallas.

Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2020/21:348).

Motionsyrkanden om äldreomsorgens organisation och hälso- och sjukvård i äldreomsorgen behandlades senast i betänkande 2020/21:SoU9 Äldrefrågor. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2020/21:88).

Utskottets ställningstagande

Svensk äldreomsorg ska vara trygg och säker. I det ingår att äldre ska veta och kunna förutse vilket stöd och vilken hjälp man kan få och när i livet man kan få den. Under coronapandemin tydliggjordes svagheter inom äldreomsorgen som måste åtgärdas. Utskottet ser därför positivt på att regeringen i december 2020 tillsatte en särskild utredare med uppdrag att föreslå en äldreomsorgslag (dir. 2020:142). Målet med utredningen är att få till stånd långsiktiga förutsättningar för äldreomsorgen, tydliggöra äldreomsorgens uppdrag och innehåll samt säkerställa tillgången till god hälso- och sjukvård och medicinsk kompetens inom äldreomsorgen. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2022.

Vidare välkomnar utskottet att regeringen har avsatt medel till och gett Socialstyrelsen i uppdrag att föreslå hur ett nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg kan inrättas och organiseras vid myndigheten (S2021/08232). Kompetenscentrumet ska enligt uppdraget ha en central roll och kännetecknas av ett verksamhetsnära arbete samt tvärprofessionell samverkan med relevanta aktörer. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2022.

Utskottet ser även mycket positivt på de omfattande resurstillskott som kommunerna har tilldelats fr.o.m. 2021 för att bl.a. skapa ökade förutsättningar att stärka äldreomsorgen. Utskottet konstaterar vidare att NKA har fått ett utökat statsbidrag och att Socialstyrelsen har påbörjat ett analysarbete för att utveckla och förbättra öppna jämförelser inom socialtjänsten.

Sammantaget anser utskottet inte att riksdagen behöver ta några initiativ med anledning av motionerna 2021/22:496 (V) yrkandena 19 och 20, 2021/22:733 (KD), 2021/22:2170 (M), 2021/22:2563 (SD) yrkande 18, 2021/22:3243 (C) yrkande 39, 2021/22:3361 (M) yrkande 24, 2021/22:3909 (C) yrkande 25 och 2021/22:4065 (MP) yrkande 45. Motionsyrkandena bör avslås.

Coronakommissionen tog i sitt första delbetänkande Äldreomsorgen under pandemin (SOU 2020:80) bl.a. upp behovet av ökad kompetens och att tillgången till medicinsk utrustning behöver säkerställas inom äldreomsorgen. Kommissionen gör även bedömningen att en fungerande samordning och samverkan mellan kommuner och regioner är av yttersta vikt om nuvarande ansvarsfördelning ska bestå. Utskottet välkomnar därför att frågan om hur medicinsk kompetens i äldreomsorgen kan stärkas är en central frågeställning för Utredningen om en äldreomsorgslag (S 2020:16). Utskottet avser att noga bevaka denna fråga. Utskottet föreslår att riksdagen inte ska ta några initiativ med anledning av motionerna 2021/22:3243 (C) yrkandena 2–5, 2021/22:3361 (M) yrkande 9 och 2021/22:3841 (M) yrkande 7. Motionsyrkandena bör avslås.

Äldreomsorgens personal

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kompetens, bemanning och arbetsvillkor samt ledarskap inom äldreomsorgen.

Jämför reservation 9 (SD), 10 (C), 11 (V), 12 (KD), 13 (L), 14 (S), 15 (C, L) och 16 (V).

Motionerna

Kompetens, bemanning och arbetsvillkor

I partimotion 2021/22:3909 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att utbildning i omsorg och omvårdnad ska krävas för anställning i äldreomsorg. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att utreda hur ett krav kan införas på att alla som arbetar med omvårdnad i svensk äldreomsorg före 2030 minst ska ha en undersköterskeutbildning. I yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att den fasta omsorgskontakten i hemtjänsten fr.o.m. 2026 minst ska ha undersköterskekompetens och i yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om att anta ett långsiktigt mål för ökad kontinuitet i hemtjänsten, med maximalt tio medarbetare per hemtjänsttagare per tvåveckorsperiod. I kommittémotion 2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkandena 12, 14 och 17 föreslås liknande tillkännagivanden.

I partimotion 2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ge i uppdrag åt en lämplig myndighet att ta fram nationella riktlinjer för att säkerställa behovet av bemanning och utbildning. I yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör se över hur kommuner och privata aktörer ska öka sjuksköterskekompetensen så att den som huvudregel ska finnas på varje särskilt boende dygnet runt under veckans alla dagar.

I kommittémotion 2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att stödja kommuner och fristående aktörer i att genomföra välfungerande modeller för att öka personalkontinuiteten.

I kommittémotion 2021/22:3983 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att kunskapen behöver säkras i äldreomsorg och sjukvård om betydelsen av återhämtningstid, om schemamodeller och om hur skiftarbete påverkar omsorgs- och sjukvårdsanställdas hälsa.

I kommittémotion 2021/22:4001 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om fast omsorgskontakt. Motionärerna anför att den som har hemtjänst ska ha en fast omsorgskontakt som bör vara undersköterska.

I motion 2021/22:1240 av Johan Andersson m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att överväga att införa kostnadsfria arbetsskor för vårdpersonal.

I motion 2021/22:3855 av Marianne Fundahn m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om behovet av ökad insyn, av nationella riktlinjer för utbildning, av att heltidsanställningar ska vara norm samt av satsning på språkutbildning inom äldreomsorgen.

Ledarskap inom äldreomsorgen

I partimotion 2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ta initiativ till en översyn av hur chefsstödet och det administrativa stödet kan stärkas.

I kommittémotion 2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 21 i föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheterna att införa en obligatorisk chefsutbildning för ledare i hälso- och sjukvården och i äldreomsorgen. I kommittémotion 2021/22:3244 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 40 föreslås ett likalydande tillkännagivande.

I motion 2021/22:965 av Denis Begic (S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att i framtagandet av den nya äldreomsorgslagen beakta behovet av att chefer inom äldreomsorgen ges en gedigen utbildning inför sitt viktiga ledarskapsuppdrag. I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att i framtagandet av den nya äldreomsorgslagen beakta att chefer inom äldreomsorgen även bör ha god kännedom om den verksamhet de är satta att leda.

Pågående arbete

Utvärdering av åtgärderna för att hantera utbrottet av det virus som orsakar sjukdomen covid-19

Som nämnts ovan gav regeringen i juni 2020 i uppdrag åt en kommission att utvärdera regeringens, berörda förvaltningsmyndigheters, regionernas och kommunernas åtgärder för att begränsa spridningen av det virus som orsakar sjukdomen covid-19 och spridningens effekter (dir. 2020:74). Uppdraget skulle slutredovisas senast den 28 februari 2022. En första delredovisning, som avser deluppdraget om smittspridning inom vård och omsorg om äldre, överlämnades till regeringen den 15 december 2020. I delbetänkandet *Äldreomsorgen under pandemin* (SOU 2020:80) pekar kommissionen bl.a. på ett behov av högre bemanning, ökad kompetens och rimliga arbetsförhållanden. Kommissionen gör följande bedömning (s. 250):

Äldreomsorgen har strukturella och sedan länge välkända problem som måste åtgärdas. Det är nödvändigt att höja ambitionsnivån och att höja statusen på och attraktionskraften i omsorgsyrkerna för att kunna ge vård och omsorg av god kvalitet under en sådan kris som pandemin.

– Riksdag och regering måste se över vad som är en tillräcklig bemanning på särskilda boenden och i hemtjänsten, inte minst vad gäller vård och behandling av demenssjuka.

– Arbetsgivarna i äldreomsorgen måste förbättra anställningstryggheten och personalkontinuiteten samt kraftigt minska andelen personal med timanställning.

- Arbetsgivarna måste också förbättra förutsättningarna för ledarskap genom att se över ledningsstrukturer och organisering så att antalet medarbetare som en chef ansvarar för sänks väsentligt.
- Den medicinska kompetensen inom äldreomsorgen bör förstärkas genom exempelvis krav på minimiutbildningar för olika yrkeskategorier. Behovet av statliga utbildningssatsningar behöver i samband med det övervägas.
- Sjuksköterskekompetens bör som huvudregel finnas på plats på varje särskilt boende dygnet runt under veckans alla dagar.

— — —

- Kommunerna måste genomföra språkutbildningsinsatser för omsorgspersonal som saknar tillfredsställande språkkunskaper.
- Den nödvändiga ambitionshöjningen kan kräva stöd av statliga insatser.

Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Vilja välja vård och omsorg – En hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorg om äldre

I juni 2021 överlämnade utredningen Nationell samordnare för kompetensförsörjning inom vård och omsorg om äldre sitt betänkande Vilja välja vård och omsorg – En hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorg om äldre (SOU 2021:52) till regeringen. I betänkandet presenteras analyser, bedömningar och rekommendationer. Meningen är att sätta igång förändringsprocesser i kommunerna. Utredningens rekommendationer till kommunerna är strukturerade i följande fyra temaområden.

1. Förnya, behåll och utveckla kompetens.
2. Stärk ledarskapet.
3. Skapa trygga anställningsförhållanden och en god arbetsmiljö.
4. Ny teknik i vårdens och omsorgens tjänst.

Utredningen lämnade följande rekommendationer till regeringen:

- Regeringen bör överväga att tillsätta en funktion för att samordna och följa upp det fortsatta utvecklingsarbetet när det gäller kompetensförsörjning inom vården och omsorgen om äldre. Utredningens rekommendationer kan användas i arbetet.
- En uppgift för en sådan funktion kan därutöver vara att skapa förutsättningar för fortsatt erfarenhetsutbyte och samarbete efter att den nationella samordnarens uppdrag är slutfört.
- Regeringen bör även överväga att inrätta ett kompetenscentrum för utveckling av äldreomsorgen. Ett sådant kan placeras vid lämplig myndighet, exempelvis Socialstyrelsen.

Utredningens förslag har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet.

Nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg

Som nämnts ovan föreslog regeringen i budgetpropositionen för 2022 att 19 000 000 kronor skulle avsättas för att inrätta ett nationellt

kompetenscentrum för äldreomsorg vid Socialstyrelsen, och därefter beräknades samma belopp avsättas till ändamålet årligen. I december 2021 ställde sig socialutskottet bakom regeringens förslag i denna del (bet. 2021/22:SoU1). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:123).

I december 2021 fick Socialstyrelsen i uppdrag att föreslå hur ett nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg kan inrättas och organiseras vid myndigheten (S2021/08232). Kompetenscentrumet ska enligt uppdraget ha en central roll och kännetecknas av ett verksamhetsnära arbete samt tvärprofessionell samverkan med relevanta aktörer. Socialstyrelsen ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 mars 2022.

Äldreomsorgslyftet

Äldreomsorgslyftet presenterades av regeringen i maj 2020 och innebär att staten finansierar kostnaden för den tid en anställd är frånvarande på grund av studier till bl.a. vårdbiträde eller undersköterska. År 2021 fick personalen också möjlighet att fortbilda sig genom andra kompetenshöjande utbildningar inom vård och omsorg om äldre som t.ex. specialistundersköterska. Dessutom vidgades målgruppen till att även omfatta första linjens chefer inom vård och omsorg om äldre. Satsningen omfattade sammanlagt ca 3 400 000 000 kronor 2021.

I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 9) föreslog regeringen att 1 700 000 000 kronor skulle avsättas för satsningen 2022. I december 2021 ställde sig socialutskottet bakom regeringens förslag i denna del (bet. 2021/22:SoU1). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:123).

I december 2021 fick Socialstyrelsen i uppdrag att fortsätta att betala ut statsbidrag till kommuner som ersättning inom ramen för Äldreomsorgslyftet (S2021/08234). Socialstyrelsen ska administrera och följa upp hur pengarna har använts enligt myndighetens anvisningar och i vilken utsträckning privata utförare har fått tillgång till stimulansmedlen.

Medel till kommunerna för att motverka delade turer 2022

I december 2021 ställde sig socialutskottet bakom ett förslag från ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna om att öka anslaget 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet med 300 000 000 kronor jämfört med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2022 (bet. 2021/22:SoU1). Utskottet anförde bl.a. att ytterligare förbättringar behövs för äldreomsorgens personal för att komma bort från de s.k. delade turer som försvårar sammanhängande ledighet och återhämtning och drar ned medarbetares livskvalitet. Därför avsattes medel som kommuner ska kunna söka för att införa den s.k. Söderhamnsmodellen, där ingen tvingas arbeta delade turer men där den som frivilligt väljer att arbeta sådana pass får

ekonomisk ersättning för tiden mellan de två turerna. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:123).

Fast omsorgskontakt i hemtjänsten

Som nämnts ovan överlämnade regeringen den 15 februari 2022 proposition 2021/22:116 En fast omsorgskontakt i hemtjänsten till riksdagen. I propositionen föreslås nya bestämmelser i socialtjänstlagen med krav på att den som har hemtjänst ska erbjudas en fast omsorgskontakt om det inte bedöms vara uppenbart obehövt. Den fasta omsorgskontakten ska tillgodose den enskildes behov av trygghet, kontinuitet, individanpassad omsorg och samordning när hemtjänstinsatser verkställs. Kravet på att erbjuda en fast omsorgskontakt föreslås träda i kraft den 1 juli 2022. Från och med den 1 juli 2023 föreslås det bli ett krav att den som utses till fast omsorgskontakt ska ha yrkestiteln undersköterska. Propositionen behandlas i socialutskottet under våren 2022.

Stärkt kompetens i vård och omsorg – reglering av undersköterskeyrket

I propositionen Stärkt kompetens i vård och omsorg – reglering av undersköterskeyrket (prop. 2020/21:175) föreslog regeringen att endast den som har ett bevis på rätt att använda yrkestiteln undersköterska ska få använda titeln i yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område, i verksamhet enligt socialtjänstlagen (2001:453) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. I juni 2021 antog riksdagen regeringens förslag (bet. 2020/21:SoU30, rskr. 2020/21:376). Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2023.

Under en övergångsperiod på tio år räknat från ikraftträdandet ska den som vid ikraftträdandet har en tillsvidareanställning med yrkestiteln undersköterska få fortsätta att använda titeln även om han eller hon inte har fått bevis på att han eller hon får använda den. Under samma period ska bevis på rätt att använda yrkestiteln undersköterska även ges till den som har en utbildning med inriktning mot vård och omsorg enligt bestämmelser som gäller eller har gällt före den 1 juli 2023. Syftet med att införa en skyddad yrkestitel för undersköterska är att kompetensen för yrkesgruppen ska säkerställas och att kvaliteten och säkerheten i vården och omsorgen därigenom ska upprätthållas.

Återhämtningsbonus för personalen inom äldreomsorgen

Ett statsbidrag har införts i syfte att förbättra arbetssituationen för anställda inom vård och äldreomsorg (återhämtningsbonus). Bidraget har sin grund i den satsning på ett hållbart arbetsliv för personal i vård och omsorg som regeringen meddelade i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 9). Bidraget möjliggör för regionerna och kommunerna att ansöka om finansiering för projekt som syftar till att utprova nya eller vidareutveckla befintliga arbetsmetoder, arbetssätt eller arbetstidsmodeller, inklusive

arbetstidsförkortning. Även privata aktörer ska kunna ta del av bidraget. För 2021 avsattes totalt 300 000 000 kronor, varav 195 000 000 kronor till omsorgen. I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 9) föreslog regeringen att 650 000 000 kronor skulle avsättas till en återhämtningsbonus inom omsorgen. I december 2021 ställde sig socialutskottet bakom regeringens förslag i denna del (bet. 2021/22:SoU1). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:123).

Uppdrag att följa upp användningen av statsbidraget som syftar till att främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg

Regeringen beslutade i oktober 2021 att ge Myndigheten för arbetsmiljö-kunskap (Mynak) i uppdrag att följa upp den s.k. återhämtningsbonusen (S2021/06821). Bonusen innebär att kommuner och regioner kan ansöka om pengar för insatser som främjar ett hållbart arbetsliv inom vård och äldreomsorg. Mynak ska följa upp hur kommuner och regioner använder återhämtningsbonusen. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 april 2024.

Nationella vårdkompetensrådet

Den 1 januari 2020 inrättades Nationella vårdkompetensrådet. Det är ett rådgivande organ med representanter från regioner, kommuner, lärosäten, Socialstyrelsen och Universitetskanslersämbetet (nationellavardkompetensradet.se). Rådet med ett tillhörande kansli är placerat på Socialstyrelsen. Rådets övergripande uppdrag är att långsiktigt samordna, kartlägga och verka för att effektivisera kompetensförsörjning av personal inom hälso- och sjukvården. Rådets verksamhet omfattar offentlig och privat hälso- och sjukvård, tandvård och kommunalt finansierad hälso- och sjukvård.

Arbetskläder inom omsorgen

I Socialstyrelsens regleringsbrev för 2020 fick myndigheten i uppdrag att följa upp hur arbetskläder inom omsorgen tillhandahålls, hanteras och finansieras (S2020/09552). I uppdragsbeskrivningen angav regeringen följande: ”Socialstyrelsen ska följa upp hur arbetskläder inom omsorgen tillhandahålls, hanteras och finansieras. Sedan den 1 januari 2016 inkluderas vissa verksamheter enligt socialtjänstlagen (2001:453) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) i Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2015:10) om basal hygien i vård och omsorg. Regler för arbetskläder finns även i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2018:4) om smittrisker.” Myndigheten redovisade uppdraget i februari 2021 i rapporten Arbetskläder inom omsorgen – En kartläggning av hur arbetskläder tillhandahålls, hanteras och finansieras. Av rapporten framgår bl.a. att nästan alla kommuner och alla privata utförare uppger att de tillhandahåller arbetskläder för personalen i samtliga särskilda boenden för äldre samt inom hemtjänsten. Arbetsgivare bekostar som regel kortärmad överdel och

underdel. Ytterkläder ingår framför allt inom hemtjänsten. Annat som kan ingå är huvudduk, varma tröjor, skor och väst.

Uppdrag om första linjens chefer

Av Socialstyrelsens regleringsbrev för 2022 framgår att myndigheten ska analysera och bedöma förutsättningarna att införa en lämplig övre gräns för antalet anställda per första linjens chefer inom särskilda boenden för äldre och hemtjänst i äldreomsorgen (S2021/08111). Uppdraget innefattar även att ta fram ett underlag med bedömningar av för- och nackdelar med att reglera eller på annat sätt tydliggöra utbildningskrav för första linjens chefer inom särskilda boenden för äldre och hemtjänst i äldreomsorgen. Socialstyrelsen ska lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 mars 2023.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om äldreomsorgens personal behandlades senast i betänkande 2020/21:SoU9 Äldrefrågor.

Utskottet föreslog med anledning av ett antal motionsyrkanden att riksdagen skulle rikta två tillkännagivanden till riksdagen – dels om personalkontinuitet inom äldreomsorgen, dels om kunskapskrav i det svenska språket (s. 42–43, 2 res. av S, C, V och MP respektive S, V och MP):

I Coronakommissionens första delredovisning Äldreomsorgen under pandemin (SOU 2020:80) görs bl.a. bedömningen att personalkontinuiteten inom äldreomsorgen måste förbättras. Utskottet delar denna uppfattning. Kontinuitet skapar trygghet för vårdtagaren och bidrar till en god arbetsmiljö för personalen. Utskottet anser därför att regeringen bör vidta åtgärder för att förbättra personalkontinuiteten inom äldreomsorgen. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anfört och tillkännager detta för regeringen. Motionerna [...] bör bifallas. Motionerna [...] bör bifallas delvis.

Enligt utskottet är det viktigt att äldreomsorgens personal behärskar det svenska språket. Detta är en säkerhetsaspekt så att föreskrifter, dokumentation, vård och omsorgsprogram samt läkemedelsföreskrifter m.m. kan följas. Utskottet anser därför att regeringen bör se över vilka kunskapskrav i det svenska språket som ska gälla för äldreomsorgens personal. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anfört och tillkännager detta för regeringen. Motionerna [...] bör bifallas. Motionerna [...] bör bifallas delvis.

Utskottet föreslog att övriga motionsyrkanden skulle avslås. Riksdagen avlog utskottets förslag till tillkännagivande om personalkontinuitet inom äldreomsorgen. I övrigt biföll riksdagen utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2020/21:216).

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser positivt på regeringens satsning Äldreomsorgslyftet. Satsningen innebär bl.a. att ny och befintlig personal ges möjlighet att genomgå utbildning till vårdbiträde eller undersköterska inom kommunal vuxenutbildning eller motsvarande utbildning på folkhögskola på betald arbetstid. Personalen ges även möjlighet att fortbilda sig genom kompetenshöjande utbildningar inom vård och omsorg. Utskottet ser även positivt på det statsbidrag som har införts i syfte att förbättra arbetssituationen för anställda inom vård och äldreomsorg. Bidraget kan användas till bl.a. nya arbetssätt eller utvecklade arbetstidsmodeller. Särskilda medel som kommuner kan söka för att motverka delade turer har avsatts för 2022.

Vidare noterar utskottet att utredningen Nationell samordnare för kompetensförsörjning inom vård och omsorg om äldre har överlämnat sitt betänkande Vilja välja vård och omsorg – En hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorg om äldre (SOU 2021:52) till regeringen. Betänkandet bereds inom Regeringskansliet. Även de förslag som presenterades i betänkandet Äldreomsorgen under pandemin (SOU 2020:80) bereds inom Regeringskansliet.

Utskottet välkomnar vidare att regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att föreslå hur ett nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg kan inrättas och organiseras vid myndigheten (S2021/08232). Detta ligger i linje med den nationella samordnarens rekommendation (SOU 2021:52).

Utskottet noterar att regeringen nyligen har överlämnat proposition 2021/22:116 En fast omsorgskontakt i hemtjänsten till riksdagen. Propositionen behandlas i socialutskottet under våren (bet. 2021/22:24).

Sammantaget anser utskottet inte att det är nödvändigt för riksdagen att föreslå några åtgärder med anledning av motionerna 2021/22:496 (V) yrkandena 3 och 8, 2021/22:3243 (C) yrkandena 12–14 och 17, 2021/22:3855 (S), 2021/22:3909 (C) yrkandena 3–5 och 7, 2021/22:3983 (L) yrkande 9 och 2021/22:4001 (L) yrkande 13. Motionsyrkandena bör avslås.

Av Socialstyrelsens kartläggning om arbetskläder inom omsorgen framgår det bl.a. att nästan alla kommuner och alla privata utförare uppger att de tillhandahåller arbetskläder för personalen i samtliga särskilda boenden för äldre samt inom hemtjänsten. I vissa fall ingår även arbetsskor. Det är positivt. Utskottet anser inte att riksdagen behöver ta några initiativ med anledning av motion 2021/22:1240 (S). Motionen bör avslås.

Utskottet ser positivt på Socialstyrelsens uppdrag om första linjens chefer inom särskilda boenden för äldre och hemtjänst i äldreomsorgen (S2021/08111). I uppdraget ingår bl.a. att ta fram ett underlag med bedömningar av för- och nackdelar med att reglera eller på annat sätt tydliggöra utbildningskrav för första linjens chefer inom särskilt boende för äldre och hemtjänst i äldreomsorgen. Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2023. Det är även positivt att målgruppen för Äldreomsorgslyftet även omfattar första linjens chefer inom vård och omsorg om äldre. Utskottet anser inte att riksdagen behöver ta några initiativ med anledning av motionerna

2021/22:496 (V) yrkande 4, 2021/22:965 (S) yrkandena 1 och 2, 2021/22:3243 (C) yrkande 21 och 2021/22:3244 (C) yrkande 40. Motionsyrkandena bör avslås.

Boendefrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om boendefrågor.

Jämför reservation 17 (M, SD), 18 (C) och 19 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att göra en översyn av olika boendeformer för äldre. Motionärerna anför att t.ex. ett ombyggt hotell med gemensamma utrymmen kan vara ett alternativ till boenden som är dyrare att bygga. I yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att utreda om äldreboenden ska ingå i den kommunala fysiska planeringen i varje kommun.

I kommittémotion 2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 32 föreslås ett tillkännagivande om att se över och stärka förutsättningarna för s.k. intressentboenden i äldreomsorgen (dvs. boenden med inriktning mot språk eller kultur) i samråd med Vårdföretagarna, SKR och andra relevanta aktörer.

I kommittémotion 2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 26 föreslås ett tillkännagivande om att se över hur kommunernas förutsättningar att skapa och utveckla åldersvänliga lokalsamhällen kan stärkas.

I kommittémotion 2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 36 föreslås ett tillkännagivande om rätt att flytta till ett mellanboende. I yrkande 38 föreslås ett tillkännagivande om grön utemiljö i upphandlingar och valfrihetssystem i fråga om äldreboenden. Slutligen föreslås i yrkande 42 ett tillkännagivande om egeninläggning på korttidsboende.

Gällande rätt

Socialtjänstlagen

Socialtjänstens omsorg om äldre ska enligt 5 kap. 4 § SoL inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund). Socialnämnden ska vidare verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Enligt 5 kap. 5 § SoL ska socialnämnden verka för att äldre människor får goda bostäder och därutöver ge dem som behöver det stöd och hjälp i hemmet och annan lättåtkomlig service. Kommunen ska inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för

äldre människor som behöver särskilt stöd. Kommunen får även inrätta särskilda boendeformer för äldre människor som främst behöver stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service och som därutöver har behov av att bryta önskad isolering. Den äldre personen ska, så långt det är möjligt, kunna välja när och hur stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service ska ges.

Förordningen om statligt stöd för att anordna och tillhandahålla bostäder för äldre personer

Enligt förordningen (2016:848) om statligt stöd för att anordna och tillhandahålla bostäder för äldre personer får stöd lämnas till en fastighetsägare, tomrättshavare eller någon som avser att anordna bostäder på ofri grund. Syftet med stödet är att främja en ökning av antalet bostäder för äldre personer. Enligt 3 § får stöd, i mån av tillgång på medel, lämnas för att stimulera ny- eller ombyggnad av hyresbostäder som utgör sådana särskilda boendeformer som avses i 5 kap. 5 § SoL, ny- eller ombyggnad av hyresbostäder för äldre personer på den ordinarie bostadsmarknaden eller anpassning av gemensamma utrymmen i eller i anslutning till byggnad som upplåts med hyresrätt, kooperativ hyresrätt eller bostadsrätt.

Pågående arbete

Investeringsstöd för äldre bostäder

Anslaget för investeringsstöd för äldre bostäder för 2021 uppgick till 490 500 000 kronor (prop. 2020/21:1 utg.omr. 9, bet. 2020/21:SoU1, rskr. 2020/21:156). Riksdagen beslutade därefter i april 2021 att för 2021 utöka anslaget för investeringsstöd med 1 000 000 000 kronor. Beställningsbemyndigandet utökades proportionerligt (bet. 2020/21:FiU46, rskr. 2020/21:237). Ytterligare medel avsattes i budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 9). I december 2021 ställde sig socialutskottet bakom regeringens förslag i denna del (bet. 2021/22:SoU1). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:123).

Av regleringsbrevet för budgetåret 2022 i fråga om anslaget 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet framgår att 709 000 000 kronor får användas för utgifter kopplade till förordningen om statligt stöd för att anordna och tillhandahålla bostäder för äldre personer förutom den kategori av bostäder som i förordningen benämns som hyresbostäder för äldre personer på den ordinarie bostadsmarknaden (S2021/08111). Vidare får 280 500 000 kronor användas för utgifter kopplade till den kategori av bostäder som benämns som hyresbostäder för äldre personer på den ordinarie bostadsmarknaden i förordningen om statligt stöd för att anordna och tillhandahålla bostäder för äldre personer. Medlen disponeras av Boverket.

Boverkets bostadsmarknadsenkät för 2021 visar att 68 kommuner bedömer att de har ett underskott på särskilda boendeformer för äldre, vilket är en

minskning med 41 kommuner jämfört med året före. Enligt enkäten införde fler kommuner boendeformen biståndsbedömt trygghetsboende 2021 jämfört med enkäten 2020. 24 kommuner uppger att de har inrättat biståndsbedömt trygghetsboende (Bostadsmarknadsenkäten 2021).

Åldersvänliga städer och samhällen

Ett åldersvänligt samhälle är inkluderande och tillgängligt och skapar förutsättningar för att människor mår bra och känner sig trygga (mfd.se). Som kommun kan man arbeta utifrån t.ex. Världshälsoorganisationens (WHO) riktlinjer, Agenda 2030, hållbara städer eller liknande.

År 2010 skapade WHO ett internationellt nätverk för åldersvänliga städer. Nätverket består av över 1 000 städer och ca 50 länder. Medlemmarna arbetar för att förbättra fysiska och sociala miljöer för att de ska bli bättre platser att åldras och bli gammal på. Genom nätverket kan städer runtom i världen utbyta erfarenheter och lära av varandra. I dag är sex svenska kommuner anslutna till WHO:s nätverk.

På Myndigheten för delaktighets webbplats finns information om hur t.ex. kommuner kan skapa åldersvänliga samhällen.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om boendefrågor behandlades senast i betänkande 2020/21:SoU9 Äldre frågor. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2020/21:88).

Utskottets ställningstagande

Tillgången till bostäder för äldre är en central fråga för att klara den demografiska utvecklingen. Enligt socialtjänstlagen (2001:453) ska socialtjänstens omsorg om äldre inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Socialnämnden ska verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. I april 2019 trädde ändringar i socialtjänstlagen i kraft som förtydligar kommunernas möjlighet att inrätta boendeformen biståndsbedömt trygghetsboende. Utskottet ser positivt på regeringens fortsatta satsning på investeringsstöd för fler bostäder till äldre.

När det gäller WHO:s nätverk för åldersvänliga städer noterar utskottet att det på Myndigheten för delaktighets webbplats finns råd om hur kommuner kan skapa åldersvänliga samhällen.

Utskottet anser inte att riksdagen behöver ta några initiativ med anledning av motionerna 2021/22:3243 (C) yrkande 32, 2021/22:3510 (C) yrkande 26, 2021/22:3841 (M) yrkandena 8 och 9 samt 2021/22:4065 (MP) yrkandena 36, 38 och 42. Motionsyrkandena bör avslås.

Tillsynsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om tillsynsfrågor.
Jämför reservation 20 (C, KD, L) och 21 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör se över hur man kan utvidga Ivos ansvar och kapacitet att ha en nationell överblick över den kommunala äldreomsorgen för att tidigt kunna ingripa vid lokala eller regionala strukturella brister.

I kommittémotion 2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 44 föreslås ett tillkännagivande om ett nytt stöd vid missförhållanden. Det är enligt motionärerna viktigt att se över hur systemet fungerar idag, vilken typ av missförhållanden som inte täcks av patientnämndernas arbete och hur de bättre ska kunna fånga in de synpunkter och missförhållanden som äldre upplever i vård och omsorg och även insatser inom t.ex. hemtjänsten.

Gällande rätt

Socialtjänstlagen

Av 7 kap. 1 § SoL framgår att ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg (Ivo) yrkesmässigt får bedriva bl.a. verksamhet i form av boenden som motsvarar dem som avses i 5 kap. 5 § andra och tredje styckena eller hemtjänst. Kommun och region som driver sådana verksamheter ska anmäla dessa till Ivo innan verksamheten påbörjas.

Enligt 13 kap. 1 § SoL utövar Ivo tillsyn över socialtjänsten. Tillsynen över enskild verksamhet avser bl.a. sådan verksamhet för vilken det krävs tillstånd enligt 7 kap. 1 § första stycket. Tillsynen innebär granskning av att verksamheten uppfyller föreskrivna krav och mål (13 kap. 2 §).

Patientlagen

Patientlagen (2014:821) syftar till att inom hälso- och sjukvårdsverksamhet stärka och tydliggöra patientens ställning samt att främja patientens integritet, självbestämmande och delaktighet (1 §). Kapitel 11 innehåller bestämmelser om synpunkter, klagomål och patientsäkerhet, inklusive bestämmelser om patientnämndernas uppgifter.

Lagen om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården

Enligt lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården ska det i varje region och kommun finnas en eller flera patientnämnder med uppgift att stödja och hjälpa patienter och deras närstående inom hälso- och sjukvården (1 §). Patientnämndernas huvudsakliga uppgift är att på ett lämpligt sätt hjälpa patienter att föra fram klagomål till vårdgivare som bedriver hälso- och sjukvård (2 §).

Pågående arbete

Inspektionen för vård och omsorg

Inspektionen för vård och omsorg (Ivo) ansvarar för tillsyn över hälso- och sjukvård, hälso- och sjukvårdspersonal, socialtjänst och verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (ivo.se). Myndigheten ansvarar också för viss tillståndsprövning. I tillsynsuppdraget ingår handläggningen av anmälningar, t.ex. lex Sarah, lex Maria och kommunernas skyldighet att rapportera ej verkställda beslut.

Ivo granskar hur vården och omsorgen utförs och vilka förutsättningar verksamheterna har för att kunna leverera kvalitet och säkerhet. Målet är att bidra till en vård och omsorg som är av god kvalitet och som är säker.

Ivos inspektioner är antingen föranmälda eller oanmälda och genomförs både i egeninitierade ärenden och i samband med utredning av anmälningar och klagomål som inkommit till myndigheten. Förutom inspektioner görs även besök hos vård- och omsorgsgivarna där samlade resultat från tillsynsverksamheten redovisas, i syfte att åstadkomma ett brett och systematiskt lärande.

Ivo genomförde under 2020 två nationella tillsyner av verksamhet inom äldreomsorgen kopplade till pandemin. I tillsyner som Ivo genomförde om vård och behandling av äldre personer på särskilda boenden med misstänkt eller konstaterad covid-19, pekade Ivo på brister på ett antal punkter. Bristerna hade främst att göra med regionernas ansvar för den medicinska vården och behandlingen. Även kommunerna hade brustit i sin del av ansvaret, främst när det gällde bemanning och kompetens (Inspektionen för vård och omsorg, Vad har IVO sett 2020?, 2021).

I april 2020 gav regeringen Ivo i uppdrag att utveckla riskanalyser samt analysera och tillvarata myndighetens iakttagelser inom både tillsyns- och tillståndsverksamheten under utbrottet av covid-19 (S2020/03321). Uppdraget skulle bidra till lärande och att stärka förutsättningarna för säkerhet och kvalitet inom svensk vård och omsorg. Ivo redovisade uppdraget i december 2021 i rapporten Bidra till lärande under coronapandemin – och inför framtida sjukdomsutbrott (Ivo 2021-8). Myndigheten konstaterar bl.a. att arbetet framöver behöver gå ut på att minska manuella processer, öka digitaliseringen och kvalitetssäkra myndighetens egen information.

Statens insatser mot brister inom äldreomsorg

Riksrevisionen genomför just nu en granskning av statens insatser mot brister inom äldreomsorg. Resultatet av granskningen kommer att presenteras i en rapport med planerad publicering i november 2022. Granskningen ska svara på om systemet för att hantera vårdskador, missförhållanden och enskildas klagomål fungerar effektivt inom vården och omsorgen om äldre.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om tillsynsfrågor behandlades senast i betänkande 2020/21:SoU9 Äldrefrågor. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2020/21:88).

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser positivt på Ivos tillsynsuppdrag vars syfte är att granska att befolkningen får vård och omsorg som är säker, har god kvalitet och bedrivs i enlighet med lagar och andra föreskrifter. Vidare noterar utskottet att Riksrevisionen har påbörjat en granskning av statens insatser mot brister inom äldreomsorg. Granskningen ska svara på om systemet för att hantera vårdskador, missförhållanden och enskildas klagomål fungerar effektivt inom vården och omsorgen om äldre. Mot denna bakgrund bör riksdagen inte ta några initiativ med anledning av motionerna 2021/22:3243 (C) yrkande 6 och 2021/22:4065 (MP) yrkande 44. Motionsyrkandena bör avslås.

Uppföljning och utvärdering m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om uppföljning och utvärdering m.m.

Jämför reservation 22 (C, KD, L) och 23 (V).

Motionerna

I partimotion 2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen årligen bör följa upp de medel som avsatts till äldreomsorgen för att kunna följa utvecklingen i kommunerna. I yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen årligen bör bjuda in till en nationell hearing för att följa utvecklingen inom äldreomsorgen.

I kommittémotion 2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 28 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör se över hur man kan stärka

förutsättningarna för mer evidensbaserad kunskap om effekter av välfärdsinsatser riktade mot äldre.

Pågående arbete

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd

Av Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärds (Forte) regleringsbrev för 2022 framgår att Forte ska fortsätta att stödja långsiktig forskning inom äldreområdet (S2021/08111). Forskningen ska ha samma inriktning som beskrivs i uppdraget Forskning inom äldreområdet i regleringsbrevet för budgetåret 2017 avseende Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd – dvs. bl.a. ha ett förebyggande, hälsofrämjande och tvärvetenskapligt perspektiv och svara mot prioriterade kunskapsbehov. Forte bör när uppdraget genomförs beakta de kunskapsbehov som finns inom äldreområdet med anledning av coronapandemin. Vidare bör uppdraget om äldreforskning från forsknings- och innovationspolitiska propositionen från 2020 beaktas och synergier eftersträvas. Redovisningen av de båda uppdragen kan hållas samman. En redovisning av uppdraget ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 15 mars 2023.

Nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg

Som nämnts ovan föreslog regeringen i budgetpropositionen för 2022 att 19 000 000 kronor skulle avsättas för att inrätta ett nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg vid Socialstyrelsen, och därefter beräknades samma belopp avsättas till ändamålet årligen. I december 2021 ställde sig socialutskottet bakom regeringens förslag i denna del (bet. 2021/22:SoU1). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:123).

I december 2021 fick Socialstyrelsen i uppdrag att föreslå hur ett nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg kan inrättas och organiseras vid myndigheten (S2021/08232). Kompetenscentrumet ska enligt uppdraget ha en central roll och kännetecknas av ett verksamhetsnära arbete samt tvärprofessionell samverkan med relevanta aktörer. Socialstyrelsen ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 mars 2022.

Medel till forskning och kunskapshöjande insatser om äldres hälsa

I februari 2022 beslutade regeringen att avsätta 16 500 000 kronor för arbetet med Swedish National Study on Ageing and Care (regeringen.se). Medlen ska användas till fortsatt datainsamling om äldres hälsa och användning av vård och omsorg. Vidare tilldelades Stiftelsen Swecare 3 500 000 kronor som ska användas för att förbättra förutsättningarna för att kunskap och erfarenheter tas tillvara i syfte att förbättra hälso- och sjukvården och äldreomsorgen i Sverige såväl som i andra länder.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet föreslog i 2020/21:SoU28 ett tillkännagivande till regeringen om uppföljning och utvärdering av ekonomiskt stöd till äldreomsorgen. Utskottet anförde följande i betänkandet (s. 8–9):

Äldre som bor i särskilda boenden eller har hemtjänst har drabbats särskilt hårt under den pågående covid-19-pandemin. Enligt Coronakommissionen stod den svenska äldreomsorgen oförberedd när pandemin slog till. Äldreomsorgens institutionella struktur var inte rustad för en pandemi och anställda i äldreomsorgen lämnades i stor utsträckning ensamma att hantera denna krissituation. Kommissionen gör vidare bedömningen att ansvaret för att de strukturella problemen tillåtit kvarstå utan att tillräckliga åtgärder vidtagits delas av flera, men det yttersta ansvaret för äldreomsorgen i Sverige vilar likväl på regeringen och de tidigare regeringar som haft kunskap om bristerna.

Mot denna bakgrund välkomnar utskottet regeringens satsningar på äldreomsorgen. I detta sammanhang kan särskilt nämnas Äldreomsorgslyftet som innebär att ny och befintlig personal ges möjlighet att genomgå utbildning till vårdbiträde eller undersköterska inom kommunal vuxenutbildning eller motsvarande utbildning på folkhögskola på betald arbetstid. Vidare kan nämnas det årliga resurstillskott på 4 000 000 000 kronor som kommunerna kommer att tilldelas fr.o.m. 2021 för att skapa ökade förutsättningar att stärka äldreomsorgen.

Enligt utskottet är det mycket viktigt att säkerställa att medel som är avsedda för äldreomsorgen går till den verksamheten. Med stöd av sin initiativrätt enligt 9 kap. 16 § riksdagsordningen föreslår utskottet därför att riksdagen tillkännager för regeringen att den ska göra en noggrann uppföljning och utvärdering av Äldreomsorgslyftet samt det årliga resurstillskott på 4 000 000 000 kronor som kommunerna kommer att tilldelas fr.o.m. 2021 för att skapa ökade förutsättningar att stärka äldreomsorgen. I de fall medlen inte har använts till äldreomsorgen ska de återbetalas.

Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2020/21:210).

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottet är det mycket viktigt att säkerställa att medel som är avsedda för äldreomsorgen går till den verksamheten. Detta poängterades av ett enigt utskott i betänkande 2020/21:SoU28 Uppföljning och utvärdering av ekonomiskt stöd till äldreomsorgen. I betänkandet föreslog utskottet ett tillkännagivande till regeringen om att den ska göra en noggrann uppföljning och utvärdering av Äldreomsorgslyftet samt det årliga resurstillskott som kommunerna kommer att tilldelas fr.o.m. 2021 för att skapa ökade förutsättningar att stärka äldreomsorgen. Riksdagen följde utskottet (rskr. 2020/21:210). Utskottet följer denna fråga.

Vidare ser utskottet positivt på att Forte ska fortsätta att stödja långsiktig forskning inom äldreområde och i detta arbete beakta de kunskapsbehov som finns inom äldreområdet med anledning av coronapandemin. Utskottet välkomnar även att Socialstyrelsen har fått i uppdrag att föreslå hur ett

nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg kan inrättas och organiseras vid myndigheten (S2021/08232).

Utskottet anser inte att riksdagen bör ta några initiativ med anledning av motionerna 2021/22:496 (V) yrkandena 17 och 18 samt 2021/22:3510 (C) yrkande 28. Motionsyrkandena bör avslås.

Stöd till personer med demenssjukdom

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en ny nationell strategi för demens och andra kognitiva sjukdomar och tillkännager detta för regeringen. Riksdagen avslår motionsyrkanden om dagverksamhet m.m.

Jämför reservation 24 (S, MP), 25 (C, L), 26 (V) och 27 (KD).

Motionerna

Nationell strategi för demens och andra kognitiva sjukdomar

I partimotion 2021/22:4170 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 20 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen under 2022 bör lämna förslag om en långsiktig demensstrategi som tar sikte på dels medicinskt stöd och behandling, dels socialt stöd till patienten och dess närstående.

I kommittémotion 2021/22:3699 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att ta fram och genomföra en nationell strategi för kognitiva sjukdomar.

Dagverksamhet m.m.

I partimotion 2021/22:3909 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 24 föreslås ett tillkännagivande om att undersöka möjligheten att ge alla människor med demensdiagnos rätt till dagverksamhet. I kommittémotion 2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 23 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör lägga fram ett lagförslag som ger personer som fått en demensdiagnos rätt till dagverksamhet i sin hemkommun.

I partimotion 2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda hur stöd och avlastning till anhöriga och utbudet av dagverksamhet ska utvecklas i syfte att fler personer med demenssjukdom ska kunna bo kvar hemma om en sådan önskan finns.

Gällande rätt

Socialtjänstlagen

Enligt 3 kap. 6 § SoL bör socialnämnden genom bl.a. dagverksamhet underlätta för den enskilde att bo hemma och att ha kontakt med andra. Insatsen dagverksamhet beviljas som bistånd med stöd av 4 kap. 1 § SoL.

Pågående arbete

Nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom

Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom – Stöd för styrning och ledning ger rekommendationer om åtgärder vid vård och omsorg vid demenssjukdom. Rekommendationerna gäller utredning och uppföljning, multiprofessionellt arbete, stödinsatser, läkemedelsbehandling och utbildning.

Nationell strategi för omsorg om personer med demenssjukdom

I maj 2018 beslutade regeringen om en nationell strategi för omsorg om personer med demenssjukdom (S2018/03241/FST). Syftet är att förbättra kvaliteten i omsorgen och öka tryggheten för personer med demenssjukdom och deras anhöriga. I den nationella strategin identifieras sju strategiska områden för att långsiktigt kunna förbättra förhållandena för de som drabbas av demenssjukdom och för deras anhöriga. De sju områdena är samverkan mellan hälso- och sjukvård och social omsorg, personal, kunskap och kompetens, uppföljning och utvärdering, anhöriga och närstående, samhälle samt digitalisering och välfärdsteknik.

Socialstyrelsen fick i regleringsbrevet för 2018 i uppdrag att följa upp och långsiktigt hantera strategiska frågor inom ramen för strategin (S2017/07302/RS). Socialstyrelsen ska ta initiativ till att genomföra utvärderingar av nationella satsningar som görs inom demensområdet i de fall myndigheten finner det lämpligt. Socialstyrelsen redovisade en plan för arbetet i oktober 2018 (Socialstyrelsens plan för att följa upp och långsiktigt hantera strategiska frågor inom ramen för den nationella demensstrategin, 2018) och i september 2020 publicerades en halvtidsrapport (En nationell strategi för demenssjukdom, Halvtidsrapport, 2020). Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 juni 2022.

Ett standardiserat insatsförlopp vid demenssjukdom

I juni 2019 presenterade Socialstyrelsen på uppdrag av regeringen ett standardiserat insatsförlopp vid demenssjukdom (Ett standardiserat insatsförlopp vid demenssjukdom – en modell för mångprofessionell samverkan för personcentrerad vård och omsorg vid demenssjukdom, 2019). Socialstyrelsens utgångspunkt för arbetet var att dels ta fram vilka insatser som kan vara angelägna att beakta i ett standardiserat insatsförlopp, dels belysa hur

organisation och samverkan ska kunna ge förutsättningar för att insatserna ska kunna bli omsatta i praktiken. I rapporten redogörs för en modell som består av exempel på hur samverkan kan genomföras samt vilka insatser, särskilda perspektiv och viktiga områden som är angelägna att beakta under hela demenssjukdomens förlopp.

Regeringen beslutade i april 2020 att bevilja Svenskt Demenscentrum (SDC) medel för att tillsammans med fem kommuner påbörja ett projekt med i syfte att införa det av Socialstyrelsen framtagna standardiserade insatsförloppet för personer med demenssjukdom i de fem kommunerna (S2020/02726). Under projektiden dokumenteras arbetet när det gäller framgångsfaktorer liksom utmaningar och de deltagande kommunerna kommer kontinuerligt att följas upp av SDC. Slutligen kommer materialet att sammanställas och bearbetas till ett material för andra kommuner. Arbetet kommer även att redovisas på lämpliga seminarier och konferenser runt om i Sverige under 2021–2022 för att ge inspiration till övriga kommuner och regioner runt om i landet.

Stöd till vård och omsorg av personer med demenssjukdom

Under 2020 och 2021 har Socialstyrelsen haft i uppdrag att årligen fördela 610 000 000 kronor till landets kommuner för att säkerställa en god vård och omsorg av personer med demenssjukdom samt för att motverka ensamhet bland äldre (S2019/05315, S2020/09593). Uppdragen ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 oktober 2021 respektive den 30 oktober 2022.

Den 26 oktober 2021 överlämnade Socialstyrelsen rapporten Redovisning av 2020 års statsbidrag till kommuner för att motverka ensamhet bland äldre och för ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom (S2019/05315/RS) till regeringen. Av redovisningen framgår att samtliga kommuner rekvirerade totalt ca 606 000 000 kronor 2020. Kommunerna förbrukade totalt 515 000 000 kronor. Enligt kommunerna har anledningen till att medel inte förbrukats i huvudsak varit coronapandemin samt tidsbrist.

Av Socialstyrelsens regleringsbrev för 2022 framgår att myndigheten även 2022 ska fördela statsbidrag till kommunerna i syfte att utifrån exempelvis den nationella strategin för omsorg om personer med demenssjukdom samt Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom, säkerställa en god vård och omsorg av personer med demenssjukdom och för att motverka ensamhet bland äldre (S2021/08111). Socialstyrelsen får under 2022 använda 610 000 000 kronor för detta ändamål. Socialstyrelsen ska lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 oktober 2023.

I budgetpropositionen för 2020 föreslog regeringen en höjning av Svenskt Demenscentrum grundanslag med 6 000 000 kronor från 2021 för att stärka centrumets arbete på lång sikt. I december 2020 ställde sig socialutskottet

bakom regeringens förslag (bet. 2020/21:SoU1). Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2020/21:156).

I februari 2022 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att fördela 12 700 000 kronor till Svenskt Demenscentrum i syfte att fortsatt långsiktigt säkerställa en verksamhet i form av ett nationellt kompetenscentrum inom demensområdet (S2022/00778).

Svenska registret för kognitiva sjukdomar/demenssjukdomar

SveDem är ett nationellt kvalitetsregister som startade den 1 maj 2007. Syftet är att samla in data om personer med demenssjukdom för att kunna förbättra och utveckla vården av demenssjuka i Sverige. Målet är att skapa ett rikstäckande verktyg för likvärdig och bästa behandling av personer med demenssjukdom. I SveDem registreras personer med kognitiv sjukdom/demenssjukdom. De följs sedan årligen, vilket över tid ger stor kunskap om diagnos och behandling samt om vård och omsorg.

Satsning på verktyg som stöd vid behandling av personer med demenssjukdom

I februari 2022 beslutade regeringen att tilldela Karolinska Universitetssjukhuset 2 500 000 kronor för att utveckla Svenska registret för kognitiva sjukdomar/demenssjukdomar (SveDem) och stödja kommunernas förbättringsarbete utifrån registerdata (regeringen.se). Målet är skapa ett rikstäckande verktyg för likvärdig och bästa behandling av personer som har en demenssjukdom. Vidare tilldelades Minneskliniken vid Skånes universitetssjukhus 2 500 000 kronor för att stödja förbättringsarbeten på särskilda boenden och hemtjänst för personer med demenssjukdom.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om stöd till personer med demenssjukdom behandlades senast i betänkande 2020/21:SoU9 Äldrefrågor. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2020/21:88).

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser positivt på de åtgärder som vidtagits under de senaste åren när det gäller stöd och vård av personer med demenssjukdom. Utskottet anser dock inte att åtgärderna är tillräckliga.

Utskottet anser därför att det bör tas fram en ny nationell strategi för demens och andra kognitiva sjukdomar. Målsättningen med strategin bör vara att dessa sjukdomar ska diagnostiseras tidigt, kunna behandlas och på sikt förebyggas. Strategin bör även innefatta socialt stöd till patienterna och dess närstående. Regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att lämna förslag till en ny nationell strategi. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som

utskottet anfört och tillkännager detta för regeringen. Motionerna 2021/22:3699 (M) yrkande 1 och 2021/22:4170 (KD) yrkande 20 bör bifallas delvis.

Enligt socialtjänstlagen bör socialnämnden genom bl.a. dagverksamhet underlätta för den enskilde att bo hemma och att ha kontakt med andra. Det är viktigt – inte minst för personer med demenssjukdom och deras anhöriga. Utskottet anser inte att riksdagen behöver ta några initiativ med anledning av motionerna 2021/22:496 (V) yrkande 13, 2021/22:3243 (C) yrkande 23 och 2021/22:3909 (C) yrkande 24. Motionsyrkandena bör avslås.

Ofrivillig ensamhet bland äldre

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en nationell strategi för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre och tillkännager detta för regeringen. Riksdagen avslår övriga motionsyrkanden om ofrivillig ensamhet bland äldre.

Jämför reservation 28 (S), 29 (M), 30 (SD), 31 (C), 32 (L) och 33 (MP).

Motionerna

Nationell strategi för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre

I partimotion 2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 14 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att se över förutsättningarna för att minska ensamheten bland äldre.

I kommittémotion 2021/22:3423 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om ofrivillig ensamhet och att det ska ges i uppdrag att utarbeta en strategi för att möta den ofrivilliga ensamheten som ska användas i kommuners och regioners dagliga arbete. I kommittémotion 2021/22:3803 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 25 föreslås ett tillkännagivande om att snarast utforma en strategi för att motverka ofrivillig ensamhet. I kommittémotion 2021/22:3980 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkandena 10 och 11 föreslås ett tillkännagivande om en nationell strategi för att motverka ofrivillig ensamhet bland årsrika och om lärdomar av hur årsrika behandlades under pandemin. Enligt motionärerna bör strategin inbegripa många olika samhällssektorer som vård och omsorg, stadsplanering, transporter, kultur, civilsamhälle och näringsliv. Det är enligt motionärerna även viktigt att ta vara på de lärdomar som vanns under pandemin när strategin tas fram. Även i kommittémotion 2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 28 föreslås ett tillkännagivande om en nationell strategi mot ofrivillig ensamhet.

Övriga frågor om ofrivillig ensamhet bland äldre

I kommittémotion 2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att stärka det förebyggande arbetet när det gäller ofrivillig ensamhet.

I kommittémotion 2021/22:3423 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om ofrivillig ensamhet i syfte att göra en genomlysning av kommunernas frivilliginsatser och i yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om riktlinjer för screeningverksamhet för att upptäcka ofrivillig ensamhet. Motionärerna anser att regeringen bör ge Socialstyrelsen i uppdrag att dels genomföra en genomlysning av kommuners frivilligverksamhet, dels ta fram riktlinjer när det gäller screeningverksamhet i syfte att upptäcka ofrivillig ensamhet. I yrkande 7 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att frågor om huruvida man upplever ofrivillig ensamhet bör ingå i regionernas hälsoenkäter.

I kommittémotion 2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att utreda hur ökad trygghet i äldreomsorg och hemtjänst kan bli nationella krav.

I kommittémotion 2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 27 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör se över hur lagstiftning och nationella kunskapsstöd kan säkerställa ett bättre och jämlikt stöd för personer över 85 år som upplever otrygghet och ofrivillig ensamhet i sitt hem.

I kommittémotion 2021/22:3980 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 23 föreslås ett tillkännagivande om en utredning av mötesplatser för årsrika. Motionärerna anför att bilden är ofullständig när det gäller var sådana finns och vilka hinder som föreligger för att skapa dem. Detta bör utredas vidare. I yrkande 30 föreslås ett tillkännagivande om vägledning om att använda hund och katt i äldreården. Motionärerna anför att det behövs en ny vägledning om hur djur kan användas i äldreomsorgen i de fall det passar den enskilde.

I kommittémotion 2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 40 föreslås ett tillkännagivande om att införa en rätt till flyttstöd i socialtjänstlagen. Motionärerna anför att ingen ska behöva bli kvar i ett eget boende mot sin vilja för att man inte orkar eller vet hur man gör för att flytta. I yrkande 41 föreslås ett tillkännagivande om behovet av att stärka kravet i socialtjänstlagen för kommunernas förebyggande arbete och uppsökande verksamhet i fråga om äldre. Genom att förebyggande hembesök görs och tjänsten flyttstöd finns kan ensamhet och isolering förebyggas.

Gällande rätt

Socialtjänstlagen

Enligt 3 kap. 6 § SoL bör socialnämnden genom hemtjänst, dagverksamheter eller någon annan liknande social tjänst underlätta för den enskilde att bo hemma och att ha kontakt med andra.

Enligt 5 kap. 4 § SoL ska socialtjänstens omsorg om äldre inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund). Socialnämnden ska vidare verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

Socialnämnden ska enligt 5 kap 6 § SoL göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen för äldre människor samt i sin uppsökande verksamhet upplysa om socialtjänstens verksamhet på detta område. Kommunen ska planera sina insatser för äldre. I planeringen ska kommunen samverka med regionen samt andra samhällsorgan och organisationer.

Förordningen om statsbidrag för insatser som syftar till att förebygga och bryta ensamhet och isolering bland äldre personer

År 2019 beslutade regeringen om förordningen (2019:474) om statsbidrag för insatser som syftar till att förebygga och bryta ensamhet och isolering bland äldre personer.

Bidrag får lämnas för att anordna aktiviteter som bidrar till gemenskap och stimulans bland äldre personer, för att skapa mötesplatser för äldre personer och kontaktytor mellan äldre och yngre personer och för åtgärder som möjliggör att fler äldre personer kan engagera sig ideellt eller delta i verksamheter som anordnas ideellt (4 §).

Pågående arbete

Medel för att bl.a. motverka ensamhet bland äldre

Som framgår ovan har Socialstyrelsen under 2020 och 2021 haft i uppdrag att årligen fördela 610 000 000 kronor till landets kommuner för att säkerställa en god vård och omsorg av personer med demenssjukdom samt för att motverka ensamhet bland äldre (S2019/05315, S2020/09593). Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 oktober 2021 respektive den 30 oktober 2022.

Den 26 oktober 2021 överlämnade Socialstyrelsen rapporten Redovisning av 2020 års statsbidrag till kommuner för att motverka ensamhet bland äldre och för ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom (S2019/05315/RS) till regeringen. Av redovisningen framgår att samtliga kommuner rekvirerade totalt ca 606 000 000 kronor 2020. Kommunerna förbrukade totalt 515 000 000 kronor. Enligt kommunerna har anledningen till att medel inte förbrukats i huvudsak varit coronapandemin samt tidsbrist.

Av Socialstyrelsens regleringsbrev för 2022 framgår att myndigheten även under 2022 ska fördela statsbidrag till kommunerna i syfte att bl.a. motverka ensamhet bland äldre (S2021/08111). Socialstyrelsen får under 2022 använda 610 000 000 kronor för detta ändamål. Socialstyrelsen ska lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 oktober 2023.

Ersättning till kommuner för att motverka isolering för äldre med anledning av covid-19

I juni 2020 tillförde regeringen 30 000 000 kronor till kommunerna för att motverka konsekvenserna av isolering till följd av pandemin (S2020/05407/FS). Medlen skulle användas för digitala lösningar och andra lösningar som syftar till att skapa möjligheter till sociala kontakter – t.ex. att införskaffa teknisk utrustning för att äldre och anhöriga ska kunna ha kontakt när fysiska besök inte är möjliga. Syftet med insatserna var att bidra till att stärka de äldres psykiska välbefinnande och motverka psykisk ohälsa i samband med de restriktioner som följer av virusutbrottet. Kommunerna hade möjlighet att rekvirera medlen hos Kammarkollegiet juni–september 2020 utifrån en fastställd fördelningsnyckel. I oktober 2020 utbetalades totalt 25 287 881 kronor till 241 kommuner.

Ersättning till organisationer som bidrar till att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre

Under 2020 fördelade regeringen genom Socialstyrelsen 67 000 000 kronor till totalt 129 organisationer, både pensionärsorganisationer och andra organisationer med verksamhet som vänder sig till äldre, för insatser som bidrar till att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre personer. Av dessa medel var 48 000 000 kronor en särskild satsning med anledning av pandemin. (jfr prop. 2021/22:1 utg.omr 17 s. 164). Under 2021 fördelades 18 500 000 kronor (socialstyrelsen.se).

För att stärka pensionärsorganisationernas arbete för att bryta äldres isolering har regeringen höjt statsbidraget till organisationerna med 15 000 000 kronor under 2021. Totalt uppgick statsbidraget till 28 000 000 kronor 2021 (jfr prop. 2021/22:1 utg.omr. 9 s. 123).

Medel för att bryta äldres ofrivilliga ensamhet 2022

I november 2021 ställde sig kulturutskottet bakom ett förslag från ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna om att avsätta 25 000 000 kronor per år till föreningar och organisationer vars verksamhet syftar till att bryta äldres ofrivilliga ensamhet och isolering (2021/22:KrU1). I december 2021 biföll riksdagen kulturutskottets förslag till riksdagsbeslut (rskr. 2021/22:82–85).

Svar på skriftlig fråga

Den 10 november 2021 besvarade socialminister Lena Hallengren (S) en skriftlig fråga om husdjur i äldreomsorgen (fr. 2021/22:311). Socialministern anförde följande:

Barbro Westerholm har frågat mig om jag och regeringen avser att utvärdera värdet av att få ha katt inom äldreboenden samt om det behövs riktlinjer även för katt.

Socialstyrelsens vägledning Hundar i vård och omsorg – Vägledning till gällande regelverk syftade till att ge en vägledning till de regelverk som finns då hundar används i vård- och omsorgsverksamhet. Vägledningen togs fram i samverkan med Arbetsmiljöverket, Folkhälsomyndigheten, Jordbruksverket och Statens veterinärmedicinska anstalt och avser vårdhundar som är utbildade tillsammans med sin förare.

Vad gäller katter används de inte på samma sätt i verksamheterna. Det utesluter inte att en katt kan innebära ett viktigt stöd för många äldre. I dagsläget saknas dock behov av en motsvarande vägledning.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om ofrivillig ensamhet behandlades senast i betänkande 2018/19:SoU13 Äldrefrågor. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2018/19:69).

Utskottets ställningstagande

Ofrivillig ensamhet är ett problem för många äldre i dag oavsett om man bor i kommunalt boende eller i eget boende. Vissa satsningar har gjorts för att motverka detta problem under senare år, men enligt utskottet behövs det fler konkreta åtgärder.

Utskottet anser därför att regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att ta fram ett förslag till en nationell strategi för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre. Berörda myndigheter, regioner, kommuner och det civila samhället bör involveras i strategin. Det är även viktigt att ta vara på såväl internationella erfarenheter som erfarenheter från coronapandemin när strategin tas fram. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anfört och tillkännager detta för regeringen. Motionerna 2021/22:496 (V) yrkande 14, 2021/22:3423 (M) yrkande 5, 2021/22:3803 (SD) yrkande 25, 2021/22:3980 (L) yrkandena 10 och 11 samt 2021/22:4065 (MP) yrkande 28 bör bifallas delvis.

Utskottet har förståelse för det som anförs i motionerna 2021/22:3361 (M) yrkande 17, 2021/22:3423 (M) yrkandena 4, 6 och 7, 2021/22:3510 (C) yrkande 27, 2021/22:3841 (M) yrkande 2, 2021/22:3980 (L) yrkandena 23 och 30 samt 2021/22:4065 (MP) yrkandena 40 och 41, men anser inte att riksdagen nu bör ta några initiativ med anledning av dem. Motionsyrkandena bör avslås.

E-hälsa och välfärdsteknologi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om e-hälsa och välfärdsteknologi.

Jämför reservation 34 (C, KD, L).

Motionen

I kommittémotion 2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 30 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att ta fram riktlinjer eller en föreskrift som säkerställer att alla som bor på ett särskilt boende har tillgång till trådlöst internet och möjlighet till videosamtal. I yrkande 33 föreslås ett tillkännagivande om att ge en lämplig myndighet i uppdrag att se över hur kommunernas införande och utvärdering av välfärdsteknologi i den kommunala hälso- och sjukvården och äldreomsorgen i större utsträckning kan samordnas.

Pågående arbete

Vision e-hälsa 2025

Regeringen och SKR antog under 2020 en ny strategi för att genomföra Vision e-hälsa 2025, där socialtjänsten och dess verksamheter ingår. Den nya strategin gäller för arbetet under 2020–2022 (En ny strategi för genomförande av Vision e-hälsa 2025. Nästa steg på vägen 2020–2022). Enligt strategin ska Sverige 2025 vara bäst i världen på att använda digitaliseringens och e-hälsans möjligheter i syfte att underlätta för människor att uppnå en god och jämlik hälsa och välfärd samt utveckla och stärka egna resurser för ökad självständighet och delaktighet i samhällslivet. I strategin fastställs fyra inriktningsmål som gäller individen som medskapare, rätt information och kunskap, trygg och säker informationshantering samt utveckling och digital transformation i samverkan.

Överenskommelse om teknik, kvalitet och effektivitet med den äldre i fokus

Regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) kom i februari 2020 överens om en flerårig satsning om äldreomsorg – teknik, kvalitet och effektivitet med den äldre i fokus (S2020/00577). Satsningen avses pågå 2020–2022 under förutsättning att riksdagen beslutar om regeringens budgetproposition för dessa år. Inriktningen för satsningen beslutas årligen. Satsningen syftar till att ge kommunerna bättre förutsättningar att verksamhetsutveckla genom digitalisering inom äldreomsorgen. Under 2020 hade Myndigheten för delaktighet (MFD) uppdrag att stödja kommunerna om hur välfärdsteknik kan bidra till ökad självständighet. Inom ramen för den

fleråriga satsningen tecknade regeringen och SKR i december 2020 en överenskommelse om 200 000 000 kronor för 2021 (S2020/09778).

I december 2021 tecknade regeringen och SKR en överenskommelse om 200 000 000 kronor för att ge kommunerna bättre förutsättningar att utveckla äldreomsorgen med digitalisering under 2022 (S2021/08208). Medlen kommer att kunna användas till att stödja kommunerna både ekonomiskt och i frågor som exempelvis förändringsledning, upphandling och informations-säkerhet.

Ökade möjligheter till användning av välfärdsteknik inom äldreomsorgen

Den 9 mars 2022 presenterades promemorian Ökade möjligheter till användning av välfärdsteknik inom äldreomsorgen (Ds 2022:4). I promemorian föreslås att det i socialtjänstlagen tas in en bestämmelse som klargör att digital teknik får användas när bistånd ges i form av hemtjänst eller boende i särskilt boende. Exempel på sådan digital teknik är trygghetslarm med GPS-funktion, läkemedelsrobotar och kameror för tillsyn i bostaden. Den digitala tekniken ska bara få användas utanför den mänskliga kroppen. För att samtidigt stärka skyddet för den personliga integriteten när välfärdsteknik används föreslås ändringar i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten. Bland annat föreslås vissa krav på dataskydds-åtgärder vid användning av viss slags digital teknik. Det gäller digital teknik som har funktioner som kan medföra särskilt stort integritetsintrång, det vill säga monitorering, sensorering eller positionering. Det tydliggörs också att den enskilde ska informeras om vad användningen av tekniken innebär. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

Promemorian har remitterats.

Digital teknik med äldre i fokus – En delredovisning av utvärderingen av överenskommelsen om digitalisering i äldreomsorgen

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har fått regeringens uppdrag att utvärdera ovan nämnda överenskommelser (S2020/04363). Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2023. Delredovisningen Digital teknik med äldre i fokus – En delredovisning av utvärderingen av överenskommelsen om digitalisering i äldreomsorgen (PM 2021:2) presenterades den 30 september 2021. Myndigheten konstaterar att satsningen har flera styrkor, bl.a. att den är utformad för att passa kommunernas behov. Den innehåller både ett riktat stimulansmedel och en samordnande stödfunktion. Samtidigt anser myndigheten att satsningens projektutformning kan försvåra den långsiktighet och framförhållning som en digitalisering kräver.

Försöksverksamhet i kommuner och regioner

I november 2021 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att analysera och föreslå åtgärder för hur staten kan främja försöksverksamhet i kommunsektorn (dir. 2021:110). Det kan exempelvis handla om nya arbetssätt, utvecklad samverkan eller hur ny teknik kan användas. Syftet med utredningen är att öka kommunernas och regionernas kapacitet att hantera de samhällsutmaningar de står inför.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 14 december 2023.

E-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna

Socialstyrelsen redovisar årligen utvecklingen inom e-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna. Den senaste rapporten E-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna 2021 – Uppföljning av utvecklingen inom e-hälsa och välfärdsteknik i kommunerna publicerades i maj 2021. Av rapporten framgår bl.a. att användningen av digital kommunikation under pandemin har ökat i snabbare takt än tidigare.

Tidigare riksdagsbehandling

Ett motionsyrkande om e-hälsa och välfärdsteknologi behandlades senast i betänkande 2020/21:SoU9 Äldrefrågor. Motionsyrkandet avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2020/21:88).

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser positivt på att regeringen och SKR har tecknat en ny överenskommelse för att ge kommunerna bättre förutsättningar att utveckla äldreomsorgen med digitalisering under 2022. Det är även positivt att Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har regeringens uppdrag att utvärdera ovan nämnda överenskommelse (S2020/04363). Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2023. Utskottet noterar vidare att regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att analysera och föreslå åtgärder för hur staten kan främja försöksverksamhet i kommunsektorn (dir. 2021:110). Uppdraget ska slutredovisas senast den 14 december 2023. Slutligen noterar utskottet att regeringen nyligen har presenterat promemorian Ökade möjligheter till användning av välfärdsteknik inom äldreomsorgen (Ds 2022:4). Mot bakgrund av pågående arbete anser utskottet inte att riksdagen behöver ta några initiativ med anledning av motion 2021/22:3243 (C) yrkandena 30 och 33. Motionsyrkandena bör avslås.

Våld i nära relationer bland äldre

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om våld i nära relationer bland äldre och tillkännager detta för regeringen.

Jämför reservation 35 (S, MP).

Motionerna

I partimotion 2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 73 föreslås ett tillkännagivande om forskning och åtgärder för att motverka våld i nära relationer bland äldre och att åtgärderna ska vara en viktig del i ett nationellt äldrehälsovårdsprogram. Ett likalydande förslag finns i kommittémotion 2021/22:3514 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 32.

I kommittémotion 2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 19 föreslås ett tillkännagivande om att utreda hur våld i nära relationer bland äldre kan motverkas samt att kunskapen om detta höjs inom vård och omsorg.

I kommittémotion 2021/22:3803 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 26 föreslås ett tillkännagivande om att verka för att kommuners studier och utvärdering kring våld i nära relationer även ska innefatta äldreomsorgen.

I kommittémotion 2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 38 föreslås ett tillkännagivande om att se över hur förutsättningarna att hindra våld och övergrepp på äldre personer kan stärkas i samtliga kommuner. I kommittémotion 2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 25 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör se över hur den kommunala hälso- och sjukvården kan stärka det förebyggande arbetet mot våld och övergrepp mot äldre.

I kommittémotion 2021/22:3973 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 32 föreslås ett tillkännagivande om våld mot årsrika människor. Motionärerna anser bl.a. att det är viktigt att äldres utsatthet för våld i nära relationer uppmärksammas i socialtjänstens förebyggande arbete. Även andra yrkesgrupper som möter årsrika människor i sin vardag behöver kunskap om hur de kan upptäcka övergrepp och hur just de kan hjälpa utifrån sin roll. I kommittémotion 2021/22:3980 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 32 föreslås ett tillkännagivande om åtgärder mot våld och övergrepp mot årsrika personer.

Gällande rätt

Socialtjänstlagen

Enligt 2 kap. 1 § SoL svarar varje kommun för socialtjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de

behöver. När det gäller brottsoffer har socialnämnden enligt 5 kap. 11 § SoL till uppgift att verka för att den som har utsatts för brott och hans eller hennes närstående får stöd och hjälp. Socialnämnden ska särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation.

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:4) om våld i nära relationer ska tillämpas i socialnämndens och i vårdgivares arbete med barn och vuxna som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående (våldsutsatta) och med barn som har bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående (barn som bevittnat våld).

Pågående arbete

Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor

För att förebygga våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor har regeringen antagit en tioårig nationell strategi som gäller sedan den 1 januari 2017 (skr. 2016/17:10, bet. 2016/17:AU5, rskr. 2016/17:150). Strategin innehåller åtgärder som stärker skydd och stöd till våldsutsatta kvinnor, insatser mot våld i samkönade relationer samt åtgärder som motarbetar destruktiv maskulinitet och hederstänkande. Strategin har följande fyra övergripande målsättningar:

- ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld
- förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn
- effektivare brottsbekämpning
- förbättrad kunskap och metodutveckling.

Vid antagandet av den nationella strategin anförde regeringen bl.a. att äldre våldsutsatta kvinnor sällan uppmärksammas och att det råder brist på såväl kunskap bland personalen som tydliga handlingsplaner för stöd i arbetet. Det kan enligt regeringen delvis bero på stereotypa föreställningar om äldre kvinnor och män som gör det svårt att föreställa sig att någon kan slå en äldre person eller att äldre själva utövar våld. För att våld mot äldre ska kunna upptäckas så tidigt som möjligt har Socialstyrelsen tagit fram informationsmaterial och en utbildning som riktar sig till dem som arbetar inom äldreomsorgen eller på annat sätt kommer i kontakt med äldre i sitt arbete (skr. 2016/17:10 s. 37).

Regeringens åtgärdspaket för att intensifiera arbetet mot mäns våld mot kvinnor

I juni 2021 presenterade regeringen ett åtgärdspaket för att bekämpa mäns våld mot kvinnor. De 40 punkterna i åtgärdspaketet är uppdelade i fyra områden: ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld, förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn, effektivare brottsbekämpning samt förbättrad kunskap och metodutveckling.

I december 2021 presenterade regeringen Åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2021–2023 (A2021/02397). I detta konkretiseras de åtgärder som presenterades i regeringens åtgärdspaket från juni tillsammans med de åtgärder som regeringen aviserat i budgetpropositionen för 2022. I avsnittet Utvecklingsområden 2021–2023 lyfter regeringen fram områden som den anser bör uppmärksammas särskilt under de närmsta åren. Ett av dessa områdena är ”särskilt sårbara grupper”, varav en är gruppen äldre. Regeringen anför bl.a. följande (s. 12):

Våldsutsatta äldre kvinnor kan befinna sig i en särskilt utsatt situation där det är svårt att lämna en relation. Om detta vittnade kvinnor hösten 2017 i uppropet #intebättreförr. Det kan handla om ekonomiskt beroende till en våldsutövande partner, att vara beroende av omsorg från sin förövare eller att förövaren är beroende av den utsattas omsorg och att det blir ett hinder för uppbrott. Det kan även handla om att ha socialiserats till att se våldsutsatthet som något man inte bör tala med utomstående om eller oro för att familjemedlemmar skulle reagera negativt. Förövaren kan vara en partner, men det kan även vara vuxna barn eller omsorgspersonal (Nationellt centrum för kvinnofrid, Våld mot äldre kvinnor En forsknings- och kunskapsöversikt 2016).

Med hög ålder följer ofta ett ökat beroende av omgivningen, såväl närstående som personal. Beroendet är en viktig riskfaktor när det handlar om att utsättas för våld.

Socialstyrelsens stöd för arbetet mot våld och förtryck

Den 1 november 2021 presenterade Socialstyrelsen nya rapporter, verktyg, kunskaps- och bedömningsstöd samt utbildningar för arbetet mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck som kan användas inom hälso- och sjukvården, elevhälsan och socialtjänsten. Verksamheterna ska ha tillgång till kunskapsstöd för att bl.a. systematiskt kunna arbeta förebyggande mot våld, upptäcka våldsutsatthet och våldsutövande, bedöma stödbehov och risken för upprepat våld samt uppmärksamma barn i kontakter med vuxna våldsutsatta och våldsutövare.

Nationellt och regionalt kompetensstöd

Regeringen gav i mars 2020 Socialstyrelsen ett förnyat treårigt uppdrag att under 2020–2022 fördela utvecklingsmedel och ge nationellt och regionalt kompetensstöd för arbete mot våld i nära relationer m.m. (S2020/01591/SOF). Enligt uppdraget ska medel fördelas för att utveckla socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot våld i nära relationer, sexuellt våld och

hedersrelaterat våld och förtryck samt för att stödja arbete med vuxna och barn i prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Socialstyrelsen ska även tillhandahålla och kvalitetssäkra kunskaps- och metodstöd, s.k. kompetensstöd. Socialstyrelsen har även övergripande ansvar för att i hela landet samordna, kvalitetssäkra, följa upp och redovisa uppdraget om utvecklingsmedel och kompetensstöd. Uppdraget ska slutredovisas till Socialdepartementet senast den 30 september 2023.

Uppdrag om förstärkt och utvecklad tillsyn av socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

I september 2021 gav regeringen Inspektionen för vård och omsorg (Ivo) i uppdrag att förstärka och utveckla tillsynen av socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck (A2021/01714). Utvecklingen ska avse hur tillsynen kan vara mer förebyggande och riskbaserad samt bidra till lärande för berörda aktörer. Inom ramen för uppdraget ingår att genomföra tillsynsinsatser.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om bl.a. våld mot äldre behandlades senast i betänkande 2020/21:SoU24 Socialtjänst- och barnfrågor och dessförinnan i 2018/19:SoU13 Äldrefrågor. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2020/21:141 respektive 2018/19:69).

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att regeringen bl.a. har presenterat Åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2021–2023. I åtgärdsprogrammet nämner regeringen bl.a. att gruppen äldre särskilt bör uppmärksammas under de närmsta åren. Utskottet ser positivt på detta, men anser inte att det är tillräckligt.

Enligt utskottet bör regeringen i samråd med SKR och relevanta myndigheter se över hur socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården kan stärka det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer bland äldre. Regeringen bör även se över hur kunskapen om våld i nära relationer bland äldre kan öka även hos andra yrkesgrupper som har kontakt med äldre.

Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anfört och tillkännager detta för regeringen. Motionerna 2021/22:3243 (C) yrkande 38, 2021/22:3510 (C) yrkande 25, 2021/22:3514 (C) yrkande 32, 2021/22:3666 (C) yrkande 73, 2021/22:3803 (SD) yrkande 26, 2021/22:3841 (M) yrkande 19, 2021/22:3973 (L) yrkande 32 och 2021/22:3980 (L) yrkande 32 bör bifallas delvis.

Fallpreventivt arbete m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om fallpreventivt arbete och en nollvision när det gäller undernäring bland äldre och tillkännager detta för regeringen. Riksdagen avslår ett motionsyrkande om nattfasta.

Jämför reservation 36 (S, MP), 37 (S, C, V, MP) och 38 (SD).

Motionerna

Fallpreventivt arbete

I partimotion 2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 11 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör följa upp och utvärdera Socialstyrelsens uppdrag om fallprevention.

I kommittémotion 2021/22:3423 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om fallprevention och nollvision för dödsfall som sker till följd av fallskador.

I kommittémotion 2021/22:3803 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 29 föreslås ett tillkännagivande om att öka det skadeförebyggande arbetet för att minska antalet fallolyckor och i yrkande 30 föreslås ett tillkännagivande om att främja arbetet med att minska antalet fallolyckor bland äldre.

I kommittémotion 2021/22:3980 av Barbro Westerholm (L) yrkande 29 föreslås ett tillkännagivande om fallprevention. Motionärerna anför bl.a. att åtgärder bör vidtas för att minska risken för fall bland äldre och att rutinemässigt arbeta med att identifiera patienter som lider av osteoporos

I motion 2021/22:641 av Ann-Christine From Utterstedt (SD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att intensivifiera arbetet mot fallolyckor.

Undernäring bland äldre

I kommittémotion 2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om en nollvision när det gäller undernäring hos äldre. Ett likalydande förslag finns i kommittémotion 2021/22:3423 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 15.

I kommittémotion 2021/22:3803 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 31 föreslås ett tillkännagivande om att nattfastan inte bör överskrida elva timmar.

Gällande rätt

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om förebyggande av och behandling vid undernäring

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:10) om förebyggande av och behandling vid undernäring trädde i kraft den 1 januari 2015. De bindande reglerna ställer krav på rutiner inom sjukvården, äldreomsorgen och vissa boendeformer för personer med funktionsnedsättning.

Pågående arbete

Socialstyrelsens uppdrag om fallprevention

I Socialstyrelsens regleringsbrev för 2018 fick myndigheten i uppdrag att utveckla och tillgängliggöra ett samlat stöd till hälso- och sjukvården och den sociala omsorgen kring fallprevention (S2017/07302/RS). Uppdraget slutredovisades till Regeringskansliet (Socialdepartementet) i mars 2021. Inom ramen för uppdraget har Socialstyrelsen tagit fram tre webbutbildningar riktade till professionen inom vård och omsorg, ett samlat kunskapsstöd som finns tillgängligt på kunskapsguiden.se samt informationsmaterial riktat till äldre själva om hur de kan skydda sig mot fallolyckor.

I maj 2021 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra hälsoekonomiska beräkningar av vissa åtgärder och arbetssätt inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten för att minska risken för fallolyckor (S2021/04126). Socialstyrelsen ska sammanställa och sprida kunskap om systematiskt arbete med fallprevention till hälso- och sjukvården och den sociala omsorgen. Uppdraget ska genomföras med bl.a. SKR och redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 maj 2022.

Livsmedelsverkets råd för att främja hälsosamma matvanor och förebygga fall hos äldre kvinnor och män

I januari 2018 gav regeringen Livsmedelsverket i uppdrag att ta fram ett kunskapsstöd om hur rätt mat och kost kan bidra till att förebygga fallolyckor (S2018/00211/FST [delvis]). I samverkan med Socialstyrelsen ska Livsmedelsverket också ta fram och sprida ett informationsmaterial riktat till äldre om matens och måltidens betydelse för att minska risken för fallolyckor.

Under hösten 2019 publicerade Livsmedelsverket Råd för att främja hälsosamma matvanor och förebygga fall hos äldre kvinnor och män (L 2019 nr 13). Rapporten kan användas som ett faktaunderlag för personal inom hälso- och sjukvård m.fl. Livsmedelsverket har även publicerat broschyren Stor aptit på livet, men mindre aptit på maten? Råd om bra mat för äldre.

Socialstyrelsens kunskapsstöd Att förebygga och behandla undernäring

Som ett komplement till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:10) om förebyggande av och behandling vid undernäring har myndigheten tagit fram kunskapsstödet Att förebygga och behandla undernäring (2020-4-6716). I det finns en process för nutritionsvård som beskriver vilka aktiviteter och rutiner som behövs för att förebygga och behandla undernäring. Här finns också stöd när det gäller hur vården och omsorgen behöver samverka för att förebygga undernäring. Målet med kunskapsstödet är att personer med risk för undernäring identifieras innan undernäring uppstår och att personer som lider av undernäring eller har risk för undernäring tillförsäkras en näringstillförsel som är anpassad efter deras behov.

Livsmedelsverkets nationella riktlinjer för måltider i äldreomsorgen

Livsmedelsverket har bl.a. tagit fram nationella riktlinjer för måltider i äldreomsorgen. I de nationella riktlinjerna lyfter myndigheten fram fem framgångsfaktorer för bra måltider: individanpassning, kunskap och kompetens, helhetssyn på måltidskvalitet, god samverkan mellan yrkesgrupper samt ständig utveckling och utvärdering av måltidsverksamheten. Livsmedelsverkets riktlinjer riktar sig till både hemtjänstverksamheter och till äldreboenden. De är avsedda som övergripande rekommendationer och stöd för hur verksamheter bör arbeta för att skapa måltider som bidrar till välbefinnande, hälsa och värdighet. Riktlinjerna är framtagna av Livsmedelsverket i dialog med Socialstyrelsen och yrkesgrupper på området.

Nationellt kvalitetsregister för vård och omsorg

Senior alert är ett nationellt kvalitetsregister och ett verktyg för att stödja vårdprevention samt prevention för äldre personer som riskerar att falla, få trycksår, minska i vikt, utveckla ohälsa i munnen och/eller har problem med blåsdysfunktion (senioralert.se). Det är fem områden som hänger ihop och berör alla som möter den äldre inom hälso- och sjukvård. Dessa områden uppstår oavsett medicinsk diagnos och fångas inte upp i andra medicinska kvalitetsregister.

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om fallpreventivt arbete och undernäring bland äldre behandlades senast i betänkande 2020/21:SoU9 Äldrefrågor. Motionsyrkandena avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till riksdagsbeslut (prot. 2020/21:88).

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att Socialstyrelsen bl.a. har tagit fram webbutbildningar riktade till professionen inom vård- och omsorg samt informationsmaterial riktat till äldre om hur de kan skydda sig mot fallolyckor. Vidare har Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra hälsoekonomiska beräkningar av vissa åtgärder och arbetssätt inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten för att minska risken för fallolyckor (S2021/04126). Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2022. Utskottet noterar även att Livsmedelsverket har tagit fram och spridit ett informationsmaterial riktat till äldre om matens och måltidens betydelse för att minska risken för fallolyckor.

Utifrån det lidande och de höga kostnader som fallolyckorna medför, anser utskottet att myndigheternas åtgärder och uppdrag behöver följas upp och utvärderas. För att minska antalet fallolyckor bör nya metoder och åtgärder övervägas. Ett exempel kan vara att vården och omsorgerna arbetar mer aktivt med att identifiera personer med osteoporos och förhöjd risk att falla.

Sammantaget anser utskottet att regeringen bör se över hur det fallpreventiva arbetet kan stärkas. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anfört och tillkännager detta för regeringen. Motionerna 2021/22:496 (V) yrkande 11, 2021/22:641 (SD) yrkande 2, 2021/22:3423 (M) yrkande 12, 2021/22:3803 (SD) yrkandena 29 och 30 samt 2021/22:3980 (L) yrkande 29 bör bifallas delvis.

Alltför många äldre lider av allvarlig undernäring. Orsaken till det kan bl.a. bero på avsaknad av middagssällskap, att kvaliteten på måltiderna brister och bristande kunskap om äldres nutrition. Utskottet ser positivt på det stöd som tagits fram av Socialstyrelsen och Livsmedelsverket, men anser att det behövs fler åtgärder för att motverka undernäring bland äldre. Utskottet anser därför att regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att ta fram underlag för en nollvision när det gäller undernäring bland äldre. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anfört och tillkännager detta för regeringen. Därmed bör motionerna 2021/22:3361 (M) yrkande 12 och 2021/22:3423 (M) yrkande 15 bifallas.

Utskottet anser inte att riksdagen behöver vidta några åtgärder när det gäller motion 2021/22:3803 (SD) yrkande 31 och motionen bör därför avslås.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsförslag som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (V), 5 (KD) och 6 (L).

Utskottets ställningstagande

I betänkandet behandlas motionsförslag som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Detta har bl.a. gjorts i betänkande 2020/21:SoU9. Utskottet avstyrker motionsförslagen med hänvisning till detta.

Reservationer

1. Äldreomsorgens organisation, punkt 1 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M) och Mats Sander (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 24 och avslår motionerna

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 19 och 20,

2021/22:733 av Magnus Jacobsson (KD),

2021/22:2170 av Margareta Cederfelt (M),

2021/22:2563 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 18,

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 39,

2021/22:3909 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 25 och

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 45.

Ställningstagande

Vi anser att det bör införas kvalitetskontrakt inom äldreomsorgen för att säkerställa att äldre oavsett bostadsort ges bästa möjliga äldreboende och hemtjänst. Kvalitetskontrakten ska vara obligatoriska och innehålla krav på åtgärder så att de nationella kvalitetskraven kan uppnås. Vi anser att regeringen bör se över hur ett system med kvalitetskontrakt kan införas.

2. Äldreomsorgens organisation, punkt 1 (SD)

av Carina Ståhl Herrstedt (SD), Clara Aranda (SD) och Per Ramhorn (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2563 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 18 och avslår motionerna

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 19 och 20,
2021/22:733 av Magnus Jacobsson (KD),
2021/22:2170 av Margareta Cederfelt (M),
2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 39,
2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 24,
2021/22:3909 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 25 och
2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 45.

Ställningstagande

Nationell forskning visar att obetald äldreomsorg står för mer än hälften av all omsorg för äldre hemmaboende. Den obetalda omsorgen utförs oftast av kvinnor – hustrur, döttrar eller andra närstående. Kvinnor som vårdar sin make gör det ofta ensamma, medan vård som utförs av make ofta kompletteras med hemtjänst eller närstående. Enligt vår mening bör regeringen verka för att kommuner kartlägger, belyser och åtgärdar skillnader i utförande av obetald hemtjänst.

3. Äldreomsorgens organisation, punkt 1 (C)

av Sofia Nilsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 39 och

2021/22:3909 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 25 och

avslår motionerna

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 19 och 20,

2021/22:733 av Magnus Jacobsson (KD),

2021/22:2170 av Margareta Cederfelt (M),

2021/22:2563 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 18,

2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 24 och

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 45.

Ställningstagande

Enligt min mening bör ett nationellt centrum för utveckling och innovation för äldreomsorgen skapas. Detta centrum ska vara en knutpunkt för tillämpning av data och forskning inom äldreområdet samt en plattform för dialog och samverkan mellan det offentliga, forskare, brukare och näringsliv. Ett sådant centrum bör inte organiseras som en ny myndighet utan som en fristående aktör med stora möjligheter att samverka internationellt och med

kommersiella aktörer, universitet och högskolor. Regeringen bör se över hur ett centrum kan skapas i enlighet med ovan nämnda förslag.

4. Äldreomsorgens organisation, punkt 1 (V)

av Karin Rågsjö (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 19 och 20 samt avslår motionerna

2021/22:733 av Magnus Jacobsson (KD),

2021/22:2170 av Margareta Cederfelt (M),

2021/22:2563 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 18,

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 39,

2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 24,

2021/22:3909 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 25 och

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 45.

Ställningstagande

Kvalitetssäkring av äldreomsorg är en fråga som hamnat allt mer i fokus i takt med att andelen privata utförare ökat. Under coronapandemin har denna fråga ytterligare aktualiserats. Eftersom uppdraget inom äldreomsorgen är ett enda, nämligen att skydda äldre och för det ändamålet ge personalen rimliga arbetsvillkor så att de kan utföra sitt arbete, behöver reglerna för privata utförare ändras.

Enligt min mening bör regeringen genomföra de lagändringar som krävs för att privata vårdbolag som får statligt stöd inte samtidigt ska kunna dela ut bonusar till chefer. Vidare bör regeringen återkräva statligt stöd till privata vårdbolag vid varje fall av bonusutdelning.

5. Äldreomsorgens organisation, punkt 1 (MP)

av Margareta Fransson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 45 och
avslår motionerna
2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 19 och 20,
2021/22:733 av Magnus Jacobsson (KD),
2021/22:2170 av Margareta Cederfelt (M),
2021/22:2563 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD) yrkande 18,
2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 39,
2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 24 och
2021/22:3909 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 25.

Ställningstagande

Enligt min mening är det bra att äldre kan göra val i frågor som rör vård, omsorg och utförande av tjänster. Det är viktigt att inte bara ha flera företag eller utförare att välja mellan, utan att valet är meningsfullt för den äldre. Enligt min mening bör kommunerna därför hjälpa den äldre att göra förfrågningar hos de olika utförarna och presentera vilka som har just de tjänster som den enskilde efterfrågar. Regeringen bör vidta åtgärder så att kommunerna erbjuder sådan hjälp.

6. Hälso- och sjukvård i äldreomsorgen, punkt 2 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M) och Mats Sander (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 9 och
2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 7 och
avslår motion
2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkandena 2–5.

Ställningstagande

Under coronapandemin har det framkommit brister i vården av äldre. Med ett samlat huvudmannaskap för äldrevård och äldreomsorg skulle vårdkedjan kunna fungera bättre för äldre multisjuka. Detta bör därför utredas. I väntan på resultatet av en sådan utredning, anser vi att regeringen bör låta genomföra en genomlysning av gränsdragningen mellan hälso- och sjukvårdslagen och socialtjänstlagen i syfte att underlätta samordning och samarbete mellan

huvudmännen och därmed åstadkomma en mer samordnad vård och omsorg för de mest sjuka och sköra.

7. Hälso- och sjukvård i äldreomsorgen, punkt 2 (C)

av Sofia Nilsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkandena 2–5 och avslår motionerna

2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 9 och

2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 7.

Ställningstagande

Enligt min mening måste sjuksköterskor och undersköterskor ges ett större ansvar och befogenhet att ge vård till äldre i särskilt boende. Alla äldreboenden behöver ha tillgång till sjuksköterskekompetens dygnet runt, under alla veckans dagar. En fast sjuksköterska ska alltid finnas att tillgå. Regeringen bör påbörja ett arbete med författningsändringar som säkerställer detta

Vidare anser jag att gällande lagar behöver ändras så att alla kommuner har en förpliktande samverkansöverenskommelse med regionen om hur personer som bor i särskilt boende eller i hemsjukvård ska få tillgång till läkarvård och medicinsk behandling. Många kommuner och regioner har välfungerande modeller som behöver spridas.

Slutligen anser jag att staten och SKR bör se över hur alla kommuner kan få tillgång till en medicinskt ansvarig läkare (MAL). Regeringen bör påbörja ett arbete med författningsändringar som är nödvändiga för en sådan reform.

8. Hälso- och sjukvård i äldreomsorgen, punkt 2 (KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkandena 3–5 och

2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 9 och avslår motionerna

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 2 och

2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 7.

Ställningstagande

Regeringen bör enligt vår mening låta genomföra en genomlysning av gränsdragningen mellan hälso- och sjukvårdslagen och socialtjänstlagen i syfte att underlätta samordning och samarbete mellan huvudmännen och därmed åstadkomma en mer samordnad vård och omsorg för de mest sjuka och sköra.

Vidare anser vi att alla äldreboenden behöver ha tillgång till sjuksköterskekompetens dygnet runt, under alla veckans dagar. En fast sjuksköterska ska alltid finnas att tillgå. Regeringen bör påbörja ett arbete med författningsändringar som säkerställer detta.

Vidare anser vi att gällande lagar behöver ändras så att alla kommuner har en förpliktande samverkansöverenskommelse med regionen om hur personer som bor i särskilt boende eller i hemsjukvård ska få tillgång till läkarvård och medicinsk behandling. Många kommuner och regioner har välfungerande modeller som behöver spridas.

Slutligen anser vi att staten och SKR bör se över hur alla kommuner kan få tillgång till en medicinskt ansvarig läkare (MAL). Regeringen bör påbörja ett arbete med författningsändringar som är nödvändiga för en sådan reform.

9. Kompetens, bemanning och arbetsvillkor, punkt 3 (SD)

av Carina Ståhl Herrstedt (SD), Clara Aranda (SD) och Per Ramhorn (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3983 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 9 och avslår motionerna

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 3 och 8,

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkandena 12–14 och 17,

2021/22:3855 av Marianne Fundahn m.fl. (S),

2021/22:3909 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 3–5 och 7 samt

2021/22:4001 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 13.

Ställningstagande

Det finns mycket forskning om betydelsen av återhämtningstid och hur skiftarbete påverkar omsorgs- och sjukvårdsanställdas hälsa. Regeringen bör därför ge Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att sammanställa den senaste forskningen och sprida kunskaperna till äldreomsorg och sjukvård.

10. Kompetens, bemanning och arbetsvillkor, punkt 3 (C)

av Sofia Nilsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkandena 12–14 och 17,

2021/22:3909 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 3–5 och 7 samt

2021/22:4001 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 13 och

avslår motionerna

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 3 och 8,

2021/22:3855 av Marianne Fundahn m.fl. (S) och

2021/22:3983 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 9.

Ställningstagande

Enligt min mening behövs det ett långsiktigt mål för att öka kontinuiteten i hemtjänsten. Senast 2030 ska det normala i all hemtjänst vara maximalt 10 medarbetare per hemtjänsttagare per tvåveckorsperiod. Regeringen bör initiera ett sådant mål. Regeringen bör även ge en lämplig myndighet i uppdrag att stödja kommuner och fristående aktörer i att införa välfungerande modeller för att öka personalkontinuiteten.

Vidare anser jag att den fasta omsorgskontakten senast fr.o.m. 2026 alltid ska ha undersköterskekompetens.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag om det.

Slutligen anser jag att det ska sättas ett nationellt mål att alla anställda inom äldreomsorgen som arbetar med omvårdnad minst bör ha en undersköterskeutbildning innan 2030. Regeringen bör initiera ett sådant mål.

11. Kompetens, bemanning och arbetsvillkor, punkt 3 (V)

av Karin Rågsjö (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 3 och 8 samt avslår motionerna

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkandena 12–14 och 17,

2021/22:3855 av Marianne Fundahn m.fl. (S),

2021/22:3909 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 3–5 och 7,

2021/22:3983 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 9 och

2021/22:4001 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 13.

Ställningstagande

Det behövs en satsning på ökad personaltäthet och mer fortbildning inom äldreomsorgen för att få personal att stanna i yrket och på så vis skapa en stabil och likvärdig äldreomsorg i hela Sverige. Regeringen bör därför ge en lämplig myndighet i uppdrag att ta fram nationella riktlinjer för att säkerställa behovet av bemanning och utbildning.

Regeringen bör även se över hur kommuner och privata aktörer kan öka sjuksköterskekompetensen så att den som huvudregel ska finnas på varje särskilt boende dygnet runt under veckans alla dagar.

12. Kompetens, bemanning och arbetsvillkor, punkt 3 (KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 13 och avslår motionerna

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 3 och 8,

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkandena 12, 14 och 17,

2021/22:3855 av Marianne Fundahn m.fl. (S),

2021/22:3909 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 3–5 och 7,

2021/22:3983 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 9 och
2021/22:4001 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 13.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör regeringen ge en lämplig myndighet i uppdrag att stödja kommuner och fristående aktörer i att införa välfungerande modeller för att öka personalkontinuiteten.

13. Kompetens, bemanning och arbetsvillkor, punkt 3 (L)

av Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3983 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 9 och

2021/22:4001 av Lina Nordquist m.fl. (L) yrkande 13 och

avslår motionerna

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 3 och 8,

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkandena 12–14 och 17,

2021/22:3855 av Marianne Fundahn m.fl. (S) och

2021/22:3909 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 3–5 och 7.

Ställningstagande

Det finns mycket forskning om betydelsen av återhämtningstid och hur skiftarbete påverkar omsorgs- och sjukvårdsanställdas hälsa. Regeringen bör därför ge Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att sammanställa den senaste forskningen och sprida kunskaperna till äldreomsorg och sjukvård.

Jag anser vidare att alla som har hemtjänst ska ha en fast omsorgskontakt som är undersköterska. Regeringen bör säkerställa detta.

14. Arbetsskor, punkt 4 (S)

av Kristina Nilsson (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Mikael Dahlqvist (S),
Yasmine Bladelius (S) och Dag Larsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:1240 av Johan Andersson m.fl. (S).

Ställningstagande

Personalen som är verksam inom svensk vård behöver skyddsskor. Under ett arbetspass går vårdpersonalen många steg och har därför behov av fotriktiga skor. Enligt vår mening bör det införas kostnadsfria arbetsskor för vårdpersonal. Regeringen bör se över denna fråga.

15. Ledarskap inom äldreomsorgen, punkt 5 (C, L)

av Sofia Nilsson (C) och Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 21 och
2021/22:3244 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 40 och
avslår motionerna
2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4 och
2021/22:965 av Denis Begic (S) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi anser att det bör införas en chefsutbildning inom hälso- och sjukvården och äldreomsorgen i form av en nationell rekryteringsutbildning. En sådan utbildning är något som en intresserad person läser för att kunna få en tjänst i framtiden. Det bör även skapas en samlad chefsfortbildning för i dag aktiva chefer inom välfärdsområdet. Regeringen bör se över denna fråga.

16. Ledarskap inom äldreomsorgen, punkt 5 (V)

av Karin Rågsjö (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 4 och avslår motionerna
2021/22:965 av Denis Begic (S) yrkandena 1 och 2,
2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 21 och
2021/22:3244 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 40.

Ställningstagande

Coronapandemin har visat på betydelsen av ett nära och tydligt ledarskap. Chefer inom äldreomsorgen måste ges rimliga förutsättningar. Enligt min mening bör regeringen ta initiativ till att göra en översyn av hur stödet till chefsstödet och det administrativa stödet kan stärkas.

17. Boendefrågor, punkt 6 (M, SD)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Clara Aranda (SD), Per Ramhorn (SD) och Mats Sander (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 8 och 9 samt avslår motionerna
2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 32,
2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 26 och
2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkandena 36, 38 och 42.

Ställningstagande

Många äldre uttrycker ett önskemål om s.k. trygghetsboenden eller seniorbostäder. Men dagens krav på dessa boendeformer gör det dyrt att bygga och därför finns det alltför få. Det är därför angeläget att göra en översyn av olika boendeformer för äldre. Där kanske ett ombyggt hotell med gemensamma utrymmen kan vara en lösning. Regeringen bör ta initiativ till en sådan översyn.

Enligt vår mening bör regeringen även låta utreda frågan om att äldreboenden ska ingå i den kommunala fysiska planeringen i varje kommun.

18. Boendefrågor, punkt 6 (C)

av Sofia Nilsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 32 och

2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 26 och

avslår motionerna

2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 8 och 9 samt

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkandena 36, 38 och 42.

Ställningstagande

Det är viktigt att alla kommuner i hela landet, inte minst kommuner med en stor och växande andel äldre i befolkningen, har jämlika förutsättningar för att utveckla åldersvänliga lokalsamhällen. Jag anser därför att regeringen bör överväga att ge en lämplig myndighet i uppdrag att se över kommunernas förutsättningar för detta och hur förutsättningarna kan stärkas.

Regeringen bör även i samråd med Vårdföretagarna, SKR och andra relevanta aktörer se över hur förutsättningarna för intressentboenden kan stärkas i hela landet.

19. Boendefrågor, punkt 6 (MP)

av Margareta Fransson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkandena 36, 38 och 42 samt avslår motionerna

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 32,

2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 26 och

2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

Den som vill flytta till annat boende ska ha möjlighet att göra det. För att det ska vara möjligt är det helt centralt att s.k. mellanboenden finns i tillräcklig omfattning. Enligt min mening bör alla äldre över 85 år erbjudas möjligheten att få en lägenhet i mellanboende. Jag anser även att äldre ska ha rätt till egeninläggning på korttidsboende utan biståndsbedömning.

Vidare anser jag att tillgång till grön utemiljö är en fråga som behöver vara med i planeringen av äldreboendestäder från början. Vid upphandlingar och valfrihetssystem behöver tillgången till grön utemiljö vara en fråga som finns med i upphandlingsunderlaget.

Regeringen bör se över dessa frågor.

20. Tillsynsfrågor, punkt 7 (C, KD, L)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Sofia Nilsson (C), Pia Steensland (KD) och Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 6 och
avslår motion

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 44.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör Ivos ansvar och kapacitet utvidgas så att myndigheten har en nationell överblick över den kommunala äldreomsorgen och tidigt kan ingripa vid lokala eller regionala strukturella brister. Regeringen bör se över denna fråga.

21. Tillsynsfrågor, punkt 7 (MP)

av Margareta Fransson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 44 och

avslår motion

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 6.

Ställningstagande

Äldre som upplever missförhållanden ska kunna få hjälp att föra frågan vidare. Man ska inte behöva göra det själv. Det är enligt min mening viktigt att se över hur systemet fungerar i dag, vilken typ av missförhållanden som inte täcks av patientnämndernas arbete och hur de bättre ska kunna fånga in de synpunkter och missförhållanden som äldre upplever inom vård och omsorg. Ett sätt kan vara att skapa någon typ av hjälpfunktion som kan vara en mellanlänk när det gäller missförhållanden som den enskilde enkelt kan vända sig till och som kan ta frågan vidare. Regeringen bör se över denna fråga.

22. Uppföljning och utvärdering m.m., punkt 8 (C, KD, L)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Sofia Nilsson (C), Pia Steensland (KD) och Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 28 och

avslår motion

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 17 och 18.

Ställningstagande

Enligt vår mening är det viktigt att prioritera resurser till forskning om äldres livskvalitet, om äldres folkhälsa i allmänhet och om effekter av olika insatser riktade mot äldre. Vi anser att regeringen bör se över hur man kan stärka förutsättningarna för mer evidensbaserad kunskap om effekter av välfärdsinsatser riktade mot äldre.

23. Uppföljning och utvärdering m.m., punkt 8 (V)

av Karin Rågsjö (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 17 och 18 samt
avslår motion
2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 28.

Ställningstagande

Kommersialisering inom äldreomsorgen har lett till ett ökat behov av kontroll och granskning. Det är viktigt att skattemedel används för att utveckla välfärden. Jag anser därför att regeringen årligen bör följa upp de statliga medel som avsatts till äldreomsorgen för att kunna följa utvecklingen i kommunerna. Det är även viktigt att uppföljningen görs i en form med insyn och delaktighet. Ett lämpligt forum skulle vara en hearing dit berörda myndigheter och andra aktörer bjuds in för presentation och gemensam diskussion. Regeringen bör därför årligen bjuda in till en nationell hearing för att följa utvecklingen inom äldreomsorgen.

24. Nationell strategi för demens och andra kognitiva sjukdomar, punkt 9 (S, MP)

av Kristina Nilsson (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Mikael Dahlqvist (S),
Yasmine Bladelius (S), Dag Larsson (S) och Margareta Fransson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3699 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 1 och
2021/22:4170 av Ebba Busch m.fl. (KD) yrkande 20.

Ställningstagande

År 2018 beslutade regeringen om en nationell strategi för omsorg om personer med demenssjukdom. Socialstyrelsen har i uppdrag att följa upp och långsiktigt hantera strategiska frågor inom ramen för strategin. Vi ser positivt på detta och på de satsningar som regeringen har gjort under de senaste åren för att bl.a. stärka kommunernas förutsättningar att kunna ge en god vård och omsorg om personer med demenssjukdom och för att utveckla kvalitetsregistret SveDem. Vi välkomnar även att Svenskt demenscentrum har fått ett höjt grundanslag och att Socialstyrelsen har fått i uppdrag att fördela medel till centrumet i syfte att långsiktigt säkerställa en verksamhet i form av ett nationellt kompetenscentrum inom demensområdet

Mot denna bakgrund anser vi att det inte bör göras något tillkännagivande till regeringen om en ny nationell strategi för demens och andra kognitiva sjukdomar. Motionsyrkandena bör avslås.

25. Dagverksamhet m.m., punkt 10 (C, L)

av Sofia Nilsson (C) och Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 23 och

2021/22:3909 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 24 och

avslår motion

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 13.

Ställningstagande

Vi vill utöka valfriheten och underlätta vardagen för hemmaboende personer med demens och deras anhöriga genom att göra dagverksamhet till en rättighet för personer som fått en demensdiagnos. Från den 1 januari 2020 är norska kommuner lagskyldiga att erbjuda dagverksamhet till alla som fått en demensdiagnos. Regeringen bör se över hur en motsvarande lagstiftning kan utformas i Sverige och återkomma till riksdagen med förslag på författningsändringar.

26. Dagverksamhet m.m., punkt 10 (V)

av Karin Rågsjö (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 13 och

avslår motionerna

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 23 och

2021/22:3909 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 24.

Ställningstagande

Enligt min mening bör regeringen utreda hur stöd och avlastning till anhöriga och utbudet av dagverksamhet kan utvecklas i syfte att fler personer med demenssjukdom ska kunna bo kvar hemma om en sådan önskan finns.

27. Dagverksamhet m.m., punkt 10 (KD)

av Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 13,

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 23 och

2021/22:3909 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 24.

Ställningstagande

Vi vill utöka valfriheten och underlätta vardagen för hemmaboende personer med demens och deras anhöriga genom att göra dagverksamhet till en rättighet för personer som fått en demensdiagnos. Från den 1 januari 2020 är norska kommuner lagskyldiga att erbjuda dagverksamhet till alla som fått en demensdiagnos. Regeringen bör se över hur en motsvarande lagstiftning lämpligast kan utformas i Sverige och återkomma till Riksdagen med förslag på författningsändringar. Regeringen bör även utreda hur stöd och avlastning till anhöriga och utbudet av dagverksamhet kan utvecklas.

28. Nationell strategi för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre, punkt 11 (S)

av Kristina Nilsson (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Mikael Dahlqvist (S), Yasmine Bladelius (S) och Dag Larsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 14,

2021/22:3423 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 5,

2021/22:3803 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 25,

2021/22:3980 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkandena 10 och 11 samt

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkande 28.

Ställningstagande

Många äldre lever i ensamhet och isolering. Vi välkomnar därför att regeringen bl.a. har höjt statsbidraget till pensionärsorganisationerna och även

fördelat medel till såväl kommuner som organisationer för insatser som bidrar till att motverka ofrivillig ensamhet hos äldre. Satsningarna har medverkat till att bryta isolering bland äldre. Medlen till kommunerna har bl.a. använts till att utveckla träffpunkter för äldre, till olika aktiviteter, till uppsökande verksamhet och till investeringar i digitala hjälpmedel. Vi anser även att det kommande kravet på en fast omsorgskontakt inom hemtjänsten kan komma att bidra till att isolering och ensamhet upptäcks. Dessutom vill vi påminna om den pågående utredningen av en äldreomsorgslag.

Sammantaget anser vi inte att riksdagen behöver rikta något tillkännagivande till regeringen i enlighet med utskottets förslag. Motionsyrkandena bör avslås.

29. Övriga frågor om ofrivillig ensamhet bland äldre, punkt 12 (M)

av Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M) och Mats Sander (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 17,

2021/22:3423 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 4, 6 och 7 samt

2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 2 och avslår motionerna

2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 27,

2021/22:3980 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkandena 23 och 30 samt

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkandena 40 och 41.

Ställningstagande

Det förebyggande arbetet mot ofrivillig ensamhet bör enligt vår mening stärkas. Det finns i många kommuner en samordning av frivilliginsatser. Det skiljer sig åt mellan kommuner hur utvecklad frivilligverksamheten är. Därför föreslår vi att regeringen ger en lämplig myndighet i uppdrag att genomföra en genomlysning av kommunernas frivilliginsatser när det gäller ofrivillig ensamhet. Vidare anser vi att regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att ta fram riktlinjer för screeningverksamhet i syfte att upptäcka ofrivillig ensamhet. Vi anser även regeringen bör se över hur frågor om huruvida man upplever ofrivillig ensamhet kan ingå i regionernas hälsoenkäter.

30. Övriga frågor om ofrivillig ensamhet bland äldre, punkt 12 (SD)

av Carina Ståhl Herrstedt (SD), Clara Aranda (SD) och Per Ramhorn (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 17,

2021/22:3423 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 7 och

2021/22:3980 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkandena 23 och 30 samt avslår motionerna

2021/22:3423 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 4 och 6,

2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 27,

2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 2 och

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkandena 40 och 41.

Ställningstagande

Det förebyggande arbetet mot ofrivillig ensamhet bör enligt vår mening stärkas. Vi anser bl.a. att regeringen bör se över hur frågor om huruvida man upplever ofrivillig ensamhet kan ingå i regionernas hälsoenkäter.

Vidare kan vi konstatera att det i många – men inte alla – kommuner har skapats mötesplatser för årsrika människor där de kan träffas och delta i olika aktiviteter under trivsamma former. Det saknas information om var sådana finns och vilka hinder som föreligger för att skapa sådana. Regeringen bör därför se över denna fråga.

Vi ser positivt på att använda djur i äldreomsorgen om det är nyttigt för den enskilde, samtidigt som problem såsom allergi eller djurrädsla självklart måste beaktas. Det behövs en ny vägledning om hur hundar och katter kan användas i äldreomsorgen i de fall det passar den enskilde. Regeringen bör därför ge en lämplig myndighet i uppdrag att ta fram en sådan vägledning.

31. Övriga frågor om ofrivillig ensamhet bland äldre, punkt 12 (C)

av Sofia Nilsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 27 och

avslår motionerna

2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 17,

2021/22:3423 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 4, 6 och 7,

2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 2,

2021/22:3980 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkandena 23 och 30 samt

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkandena 40 och 41.

Ställningstagande

Sverige ska vara ett åldersvänligt land där var och en ska känna trygghet inför ålderdomen. Enligt min mening bör regeringen se över hur lagstiftning och nationella kunskapsstöd kan säkerställa ett bättre och jämlikt stöd för personer över 85 år som inte behöver omfattande vårdinsatser, men som upplever otrygghet och ofrivillig ensamhet i sitt hem.

32. Övriga frågor om ofrivillig ensamhet bland äldre, punkt 12 (L)

av Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3980 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkandena 23 och 30 samt

avslår motionerna

2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 17,

2021/22:3423 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 4, 6 och 7,

2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 27,

2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 2 och
2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkandena 40 och 41.

Ställningstagande

I många – men inte alla – kommuner har det skapats mötesplatser för årsrika människor där de kan träffas och delta i olika aktiviteter under trivsamma former. Det saknas information om var sådana finns och vilka hinder som föreligger för att skapa sådana. Regeringen bör därför se över denna fråga.

Vidare ser jag positivt på att använda djur i äldreomsorgen om det är nyttigt för den enskilde, samtidigt som problem såsom allergi eller djurrädsla självklart måste beaktas. Det behövs därför en ny vägledning om hur hundar och katter kan användas i äldreomsorgen i de fall det passar den enskilde. Regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att ta fram en sådan vägledning.

33. Övriga frågor om ofrivillig ensamhet bland äldre, punkt 12 (MP)

av Margareta Fransson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3980 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 30 och
2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP) yrkandena 40 och 41 samt

avslår motionerna

2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 17,
2021/22:3423 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkandena 4, 6 och 7,

2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 27,

2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 2 och

2021/22:3980 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 23.

Ställningstagande

Jag anser att ensamhet och isolering kan förebyggas genom att förebyggande hembesök görs och genom flyttstöd. Därför anser jag att regeringen bör återkomma med förslag om att införa en rätt till flyttstöd i socialtjänstlagen samt om att stärka kravet i socialtjänstlagen för kommunernas förebyggande arbete och uppsökande verksamhet i fråga om äldre.

Vidare ser jag positivt på att använda djur i äldreomsorgen om det är nyttigt för den enskilde, samtidigt som problem såsom allergi eller djurrädsla

självklart måste beaktas. Det behövs därför en ny vägledning om hur hundar och katter kan användas i äldreomsorgen i de fall det passar den enskilde. Regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att ta fram en sådan vägledning.

34. E-hälsa och välfärdsteknologi, punkt 13 (C, KD, L)

av Acko Ankarberg Johansson (KD), Sofia Nilsson (C), Pia Steensland (KD) och Barbro Westerholm (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkandena 30 och 33.

Ställningstagande

Att ha tillgång till internet på särskilda boenden måste vara en självklarhet. Vi anser därför att regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att ta fram riktlinjer eller en föreskrift som säkerställer att alla som bor på ett särskilt boende har tillgång till trådlöst internet och möjlighet till videosamtal.

Vidare anser vi att regeringen bör ge en lämplig myndighet i uppdrag att se över hur kommunernas införande och utvärdering av välfärdsteknologi i den kommunala hälso- och sjukvården och äldreomsorgen i större utsträckning kan samordnas.

35. Våld i nära relationer bland äldre, punkt 14 (S, MP)

av Kristina Nilsson (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Mikael Dahlqvist (S), Yasmine Bladelius (S), Dag Larsson (S) och Margareta Fransson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna
2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 38,
2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C) yrkande 25,
2021/22:3514 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 32,
2021/22:3666 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 73,
2021/22:3803 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 26,
2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 19,
2021/22:3973 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 32 och

2021/22:3980 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 32.

Ställningstagande

Vi välkomnar att regeringen bl.a. har presenterat Åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2021–2023. I åtgärdsprogrammet pekar regeringen på att bl.a. gruppen äldre särskilt bör uppmärksammas under de närmsta åren. Vi ser mycket positivt på detta eftersom våldsutsatta äldre kvinnor ofta befinner sig i en mycket utsatt beroendesituation. Vidare välkomnar vi de satsningar som har gjorts för att öka kompetensen bland äldreomsorgens personal inom detta område. Det kommande kravet på en fast omsorgskontakt inom hemtjänsten kan även bidra till att våld i nära relationer upptäcks. Vi avser att noga följa regeringens arbete på området, men anser inte att det bör göras något tillkännagivande till regeringen. Motionsyrkandena bör avslås.

36. Fallpreventivt arbete, punkt 15 (S, MP)

av Kristina Nilsson (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Mikael Dahlgvist (S), Yasmine Bladelius (S), Dag Larsson (S) och Margareta Fransson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 11,

2021/22:641 av Ann-Christine From Utterstedt (SD) yrkande 2,

2021/22:3423 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 12,

2021/22:3803 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkandena 29 och 30 samt

2021/22:3980 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 29.

Ställningstagande

Vi noterar att Socialstyrelsen bl.a. har tagit fram webbutbildningar riktade till professionen inom vård och omsorg samt informationsmaterial riktat till äldre om hur de kan skydda sig mot fallolyckor. Vidare har Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra hälsoekonomiska beräkningar av vissa åtgärder och arbetssätt inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten för att minska risken för fallolyckor (S2021/04126). Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2022. Även Livsmedelsverket har tagit fram och spridit ett informationsmaterial riktat till äldre om matens och måltidens betydelse för att minska risken för fallolyckor.

Det är enligt vår mening avgörande för kvaliteten och säkerheten i verksamheten att personalen har rätt kompetens. Därför ser vi mycket positivt på regeringens fortsatta satsning på äldreomsorgslyftet.

Mot bakgrund av det arbete som pågår på området anser vi inte att det bör göras något tillkännagivande till regeringen om fallpreventivt arbete. Motionsyrkandena bör avslås.

37. Nollvision när det gäller undernäring bland äldre, punkt 16 (S, C, V, MP)

av Kristina Nilsson (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Mikael Dahqvist (S), Sofia Nilsson (C), Karin Rågsjö (V), Yasmine Bladelius (S), Dag Larsson (S) och Margareta Fransson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 12 och

2021/22:3423 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 15.

Ställningstagande

Alltför många äldre lider av allvarlig undernäring. Orsaken till det kan bl.a. bero på avsaknad av middagssällskap, att kvaliteten på måltiderna brister och bristande kunskap om äldres nutrition. Vi ser därför positivt på att Socialstyrelsen har tagit fram kunskapsstödet Att förebygga och behandla undernäring som ett komplement till sina föreskrifter och allmänna råd om förebyggande av och behandling vid undernäring. Målet med kunskapsstödet är att personer med risk för undernäring identifieras innan undernäring uppstår och att personer som lider av undernäring eller har risk för undernäring tillförsäkras en näringstillförsel som är anpassad efter deras behov. Vi ser även positivt på att Livsmedelsverket har tagit fram nationella riktlinjer för måltider inom äldreomsorgen.

Vi vill i detta sammanhang även påminna om äldreomsorgslyftet som syftar till att öka kompetensen bland äldreomsorgens personal, bl.a. när det gäller att upptäcka undernäring. Det kommande kravet på en fast omsorgskontakt inom hemtjänsten kan även bidra till att undernäring kan upptäckas och förhindras. Slutligen kan det resurstillskott som kommunerna har fått till äldreomsorgen under de senaste åren bl.a. användas till att ge personalen mer tid hos de äldre.

Mot denna bakgrund anser vi inte att det bör göras något tillkännagivande till regeringen i enlighet med utskottets förslag. Motionsyrkandena bör avslås.

38. Natfasta, punkt 17 (SD)

av Carina Ståhl Herrstedt (SD), Clara Aranda (SD) och Per Ramhorn (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2021/22:3803 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD) yrkande 31.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen bör vidta åtgärder när det gäller tiden mellan de äldres måltider. Den äldre behöver inte sällan gå till sängs tidigt för att personalen ska hinna med att lägga alla innan nattpersonalen tar vid. Därför kan det bli alldeles för många timmars nattfasta. Nattfastan bör inte överskrida elva timmar.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 18 (M)

Camilla Waltersson Grönvall (M), Johan Hultberg (M) och Mats Sander (M) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2020/21:SoU9. Vi vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 18 (SD)

Carina Ståhl Herrstedt (SD), Clara Aranda (SD) och Per Ramhorn (SD) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2020/21:SoU9. Vi vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 18 (C)

Sofia Nilsson (C) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar jag till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2020/21:SoU9. Jag vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 18 (V)

Karin Rågsjö (V) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar jag till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2020/21:SoU9. Jag vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 18 (KD)

Acko Ankarberg Johansson (KD) och Pia Steensland (KD) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar vi till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för vårt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2020/21:SoU9. Vi vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

6. Motioner som bereds förenklat, punkt 18 (L)

Barbro Westerholm (L) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar jag till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i bl.a. betänkande 2020/21:SoU9. Jag vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:39 av Anne Oskarsson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över ädelreformen och dess rekommendationer om värdigt bemötande och respekt samt självbestämmanderätt över den egna kroppen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:46 av Ann-Christine From Utterstedt (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt utreda hur en reformering av äldreomsorgen bör genomföras och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:119 av Ann-Sofie Lifvénhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram ett språktest för att säkerställa att medarbetare i omsorg och äldreomsorg har tillräckligt goda kunskaper i svenska för att på ett tryggt och rättssäkert sätt kunna vara en del i verksamheten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:303 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att professionalisera den geriatriska kompetensen i regionerna samt i den kommunala äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på en miniminivå avseende vissa kunskaper för att få arbeta med patienter och brukare inom den geriatriska vården i regionerna samt kommunal äldreomsorg och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av en central samordning av rätt kompetens i all geriatrisk vård och omsorg och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av kosten inom den offentliga äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga kommuner i Sverige bör erbjuda kommuninvånare valfrihet inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt bidrag för broddar till seniorer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:496 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt lämplig myndighet att utforma en nationell kompetensplan för äldreomsorgen som kan öka antalet undersköterskor och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt lämplig myndighet att ta fram nationella riktlinjer för att säkerställa behovet av bemanning och utbildning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att göra en översyn av hur chefsstödet och det administrativa stödet kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder för att stärka den medicinska kompetensen genom krav på specialistutbildning i geriatrik, eller annan jämförbar kompetens, för de läkare som arbetar inom äldreomsorgen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder i syfte att varje äldreboende ska ha en fast och namngiven läkarkontakt knuten till verksamheten och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör lämna förslag som innebär ökade befogenheter för medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) att inspektera kommunala och privata vårdgivare och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur kommuner och privata aktörer ska öka sjuksköterskekompetensen för att den som huvudregel ska finnas på varje särskilt boende dygnet runt under veckans alla dagar och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att erbjuda alla personer över 65 år en hälsobedömning som förebyggande insats och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör följa upp och utvärdera Socialstyrelsens uppdrag avseende fallprevention och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ges i uppdrag att utreda hur alternativa boendeformer

- kan utvecklas för att bättre tillgodose äldres behov av och rätt till särskilt boende och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur stöd och avlastning till anhöriga och utbudet av dagverksamhet ska utvecklas i syfte att fler personer med demenssjukdom ska kunna bo kvar hemma om en sådan önskan finns och tillkännager detta för regeringen.
  14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att se över förutsättningarna för att minska ensamheten bland äldre och tillkännager detta för regeringen.
  16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att ta fram en strategi för äldres psykiska välbefinnande och tillkännager detta för regeringen.
  17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen årligen bör följa upp de medel som avsatts till äldreomsorgen för att kunna följa utvecklingen i kommunerna och tillkännager detta för regeringen.
  18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen årligen bör bjuda in till en nationell hearing för att följa utvecklingen inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
  19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra de lagändringar som krävs för att privata vårdbolag som får statligt stöd inte samtidigt ska kunna dela ut bonusar till chefer och tillkännager detta för regeringen.
  20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkräva statligt stöd till privata vårdbolag vid varje fall av bonusutdelning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:531 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att ge kommunerna rätt att anställa läkare för att säkerställa en trygg och säker vård i hela kedjan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:548 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att starta ett pilotprojekt i Södermanland där seniorer erbjuds en speciellt utformad hälsokontroll för att finna avvikelser och förhindra sjukdomsfall och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:625 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett regelverk som möjliggör kommunala läkare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:635 av Ann-Christine From Utterstedt (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa nationella riktlinjer som tillser att betalningsansvaret för larm ska åligga kommunen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:636 av Ann-Christine From Utterstedt (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast vidta åtgärder för att avveckla de ofrivilligt delade turerna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast se över dagens skiftarbete inom vård och omsorg och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:637 av Ann-Christine From Utterstedt (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att fler demensbyar byggs och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:639 av Ann-Christine From Utterstedt (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att antalet timanställda inom äldreomsorgen kraftigt bör minskas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kraftigt öka antalet tillsvidareanställda och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en bred nationell rekryteringskampanj bör genomföras för att locka tillbaka vårdutbildade till omsorgen och öka kompetensen bland omsorgspersonalen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja undersköterskeyrkets attraktionskraft och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka incitamenten och på olika sätt attrahera människor att omskola sig till vård- och omsorgsyrken och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda på vilka sätt attraktionskraften att arbeta inom vård och omsorg ska ökas och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att regioner, kommuner och privata utförare ska ge personalen inom

omsorgen goda förutsättningar att delta i vidare- och specialistutbildningar och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska vidta långsiktigt hållbara åtgärder för att främja kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersköterskor bör utbildas efter det faktiska behovet för att en säker och trygg omsorg ska kunna utföras och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:641 av Ann-Christine From Utterstedt (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmuntra kommuner att erbjuda kostnadsfria halkskydd till personer över 65 år och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera arbetet mot fallolyckor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:643 av Ann-Christine From Utterstedt (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge lämplig myndighet i uppdrag att se över hur kommunerna kan minska äldre personers ensamhet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:644 av Ann-Christine From Utterstedt och Eric Palmqvist (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omsorgen inte ska användas som en integrationsåtgärd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att certifiering av nivå C1 i svenska språket ska vara ett krav vid nyanställningar för personal inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillse att redan anställd personal inom äldreomsorgen snarast ska genomgå en utbildning och certifiering av nivå C1 i svenska språket och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Ivos tillsyn av äldreomsorg även ska omfatta att personalens språkkunskaper kan styrkas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:645 av Ann-Christine From Utterstedt (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att parbogarantin följs över hela landet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa nationella riktlinjer om att den kvarlevande får bo kvar eller erbjudas annan plats av kommunen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:647 av Ann-Christine From Utterstedt (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att en SIP ska tas fram redan i första kontakten med den äldre och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:649 av Ann-Christine From Utterstedt (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt kommuner att tillse att tillräckligt många sjuksköterskor anställs inom omsorgen för att ge äldre en god och tillräcklig medicinsk vård och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:653 av Ann-Christine From Utterstedt (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Ivos tillsyn av äldreboenden ska utökas samt att besöken ska vara oanmälda och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka Ivos möjligheter att stänga verksamheter vid allvarlig misskötsel och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:655 av Ann-Christine From Utterstedt (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra pilotprojekt i ett lämpligt antal utvalda kommuner och implementera begreppet äldreombudsman och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:733 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ädelreformen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:739 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Ivos långa handläggningstider samt rutiner och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:775 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser för stärkt kvalitet i äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:822 av Åsa Lindestam (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rätt till plats på vård- och omsorgsboende och hemtjänst för äldre vid viss ålder och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:948 av Sultan Kayhan och Anna Vikström (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka de äldres rättigheter genom lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:957 av Anna Vikström (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av hälso- och sjukvård och ledning inom äldreomsorgen för att öka kvalitet och säkerhet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:964 av Denis Begic (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur boendeanpassningsbidrag och biståndsbedömda trygghetsboenden har bidragit till att fler boenden blivit trygga och tillgängliga och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:965 av Denis Begic (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i framtagandet av den nya äldreomsorgslagen beakta behovet av att chefer inom äldreomsorgen ges en gedigen utbildning inför sitt viktiga ledarskapsuppdrag och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i framtagandet av den nya äldreomsorgslagen beakta att chefer inom äldreomsorgen även bör ha god kännedom om den verksamhet de är satta att leda och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:974 av Paula Holmqvist och Jörgen Hellman (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en äldreomsorgslag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1200 av Lars Thomsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att på lämpligt sätt ge Socialstyrelsen i uppdrag att ge konkreta exempel på godtagbara lösningar

för att skapa såväl rättssäkerhet som säkerhet vad gäller liv och hälsa för den som drabbats av demenssjukdom, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:1201 av Lars Thomsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att på lämpligt sätt ge Ivo i uppdrag att ändra sina rutiner och ge förhandsbesked för att underlätta byggandet av särskilt boende och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1240 av Johan Andersson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa kostnadsfria arbetsskor för vårdpersonal och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1245 av Johan Andersson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga utökade språkinsatser för vårdpersonal och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1257 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en äldreombudsman och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1293 av Johanna Haraldsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om äldreomsorgens förutsättningar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1905 av Cecilie Tenfjord Toftby (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn gällande äldres levnadsvillkor inom svensk äldreomsorg och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1989 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att införa statliga kvalitetsgränser inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga höjda sanktioner för kommuner som inte tillgodoser äldres omsorgsbehov, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att stärka den statliga tillsynen inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1995 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att både uppmärksamma och motverka ensamhet och psykisk ohälsa bland äldre och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2001 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att stärka kunskapen om hörselnedsättning bland personal inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2005 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ställa krav på språktest innan anställning för personal inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2121 av Magnus Stuart (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre och enhetligare utbildning för all personal inom äldreården och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2166 av Pål Jonson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av hur äldres rätt till offentlig service kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2170 av Margareta Cederfelt (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en bättre äldreomsorg med stöd av kvalitetsregister och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2239 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av mat för människor i alla åldrar som har dysfagi och är i behov av hjälp och stöd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2373 av Marie-Louise Hänel Sandström (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja åtgärder som bryter ofrivillig ensamhet, t.ex. fler mötesplatser och bättre möjligheter till gemensamma måltider, och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2397 av Alexandra Anstrell (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra ytterligare förändringar i socialtjänstlagen så att kommunerna får erbjuda hemtjänst till äldre personer och andra sociala tjänster genom ett förenklat ansökningsförfarande, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2492 av Alexandra Anstrell (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mat som serveras våra äldre ska vara god, näringsriktig, hållbar och säker i en trivsamt miljö med matglädje, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2560 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell strategi för att i högre grad öka tryggheten samt förebygga, upptäcka och hantera våld mot äldre och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2563 av Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att kommuner kartlägger, belyser och åtgärdar skillnader i utförande av obetald hemtjänst och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2685 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av hur äldres rätt att välja mat, boende och omvårdnad kan förbättras och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2687 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre möjligheter för äldre att välja bra mat inom ramen för äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till ett stimulansbidrag så att fler kommuner öppnar för olika matleverantörer i hemtjänsten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2743 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra en översyn av avgifterna inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra en översyn av hur bostadstillägg och

avgifter hanteras inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur man mer kan beakta pensionärernas ekonomiska situation angående hanteringen av avgifter i äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2748 av Anders Hansson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att trygghetsprövning avseende larm- och brandskydd ska ingå i hemtjänstens biståndsprövningar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2820 av Katarina Brännström (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att kommuner ska få anställa läkare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2852 av Betty Malmberg och Marléne Lund Kopparklint (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja kvaliteten i äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lämplig myndighet bör ges i uppdrag att med SBU:s kartläggning som grund vidta lämpliga åtgärder för att höja kvaliteten i svensk äldreomsorg och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2864 av Betty Malmberg (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av bredband med hög kapacitet på äldrecenter, demensboenden och mötesplatser för äldre och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3148 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga krav på registerutdrag från polis för arbete i hemtjänst och äldreomsorg och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3243 av Sofia Nilsson m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur sjuksköterskor och undersköterskor kan ges ett större ansvar och en bredare delegation att ge vård till äldre i särskilt boende och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska finnas fasta sjuksköterskor knutna till alla särskilda boenden liksom tillgång till fasta läkare för de boende och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör initiera en lagändring som säkerställer att alla kommuner har en förpliktande samverkansöverenskommelse med regionen om hur personer som bor i särskilt boende eller mottar hemsjukvård ska få tillgång till läkarvård och medicinsk behandling och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga kommuner genom samverkan med regionen ska få tillgång till en medicinskt ansvarig läkare (MAL) och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur man kan utvidga Ivos ansvar och kapacitet att ha en nationell överblick över den kommunala äldreomsorgen i syfte att tidigt kunna ingripa vid lokala eller regionala strukturella brister och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagstiftning för att möjliggöra att samtliga äldre garanteras valfrihet i valet av vårdgivare i hemtjänsten och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta ett långsiktigt mål för ökad kontinuitet i hemtjänsten, med maximalt tio medarbetare per hemtjänsttagare per tvåveckorsperiod, och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att stödja kommuner och fristående aktörer i att implementera välfungerande modeller för att öka personalkontinuiteten och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att alla som är fasta omsorgskontakter i hemtjänsten minimum har undersköterskekompetens senast 2026 och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör lägga fram ett förslag som ger kommuner lagstöd att i ett krisläge och under en begränsad tid kunna neka tillfälligt boende och hemtjänst och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta ett nationellt mål om att alla anställda i svensk äldreomsorg som arbetar med omvårdnad minst bör ha en undersköterskeutbildning senast 2030 och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att införa en obligatorisk chefsutbildning för ledare i

- hälso- och sjukvården och äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör lägga fram ett lagförslag som ger personer som fått en demensdiagnos rätt till dagverksamhet i sin hemkommun och tillkännager detta för regeringen.
  24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en förändrad lagstiftning för att garantera trygghet och integritet för personer med demens och tillkännager detta för regeringen.
  26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör lägga fram en nationell strategi för anhörigvård som beskriver konkreta insatser för ett förbättrat, jämställt och jämlikt anhörigstöd i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
  30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att ta fram riktlinjer eller föreskrift som säkerställer att alla som bor på ett särskilt boende har tillgång till trådlöst internet och möjlighet till videosamtal och tillkännager detta för regeringen.
  31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att på lämpligt sätt stimulera till utveckling av måltidsmiljöer och verksamhetsnära matlagning inom alla verksamheter i äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
  32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och stärka förutsättningarna för s.k. intressentboenden i äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
  33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge lämplig myndighet i uppdrag att se över hur kommunernas implementering och utvärdering av välfärdsteknologi i den kommunala hälso- och sjukvården och äldreomsorgen i större utsträckning kan koordineras och tillkännager detta för regeringen.
  35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över vilka insatser som behövs för att säkerställa personcentrerad och adekvat vård och omsorg för personer med annat modersmål än svenska och en demenssjukdom, oberoende av bostadskommun, och tillkännager detta för regeringen.
  36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge lämplig myndighet i uppdrag att se över och föreslå förbättringar i kommunernas insatser för äldre personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
  37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge lämplig myndighet i uppdrag att stärka kompetensen hos kommunerna och fristående vårdgivare i äldreomsorgen om äldre hbtqi-personer och tillkännager detta för regeringen.

38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur förutsättningarna att hindra våld och övergrepp på äldre personer kan stärkas i samtliga kommuner och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att etablera ett fristående nationellt centrum för utveckling av äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3244 av Sofia Nilsson m.fl. (C):

40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att införa en obligatorisk chefsutbildning för ledare i hälso- och sjukvården och äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3296 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över socialtjänstlagen där äldres rättigheter till goda levnadsvillkor ingår och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3361 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram och genomföra en brett parlamentariskt förankrad vision och riktning för äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt medicinsk kompetens och kontinuitet i äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka vårdens och omsorgens medarbetare och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör tas fram och genomföras språkkrav inom vård och äldreomsorg och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en genomlysning av gränsdragningen mellan hälso- och sjukvårdslagen och socialtjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera förebyggande äldrevård och äldreomsorg med ett särskilt fokus på prevention av fallolyckor och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera satsningar på vällagad mat i vård och äldreomsorg och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nollvision gällande undernäring hos äldre och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över anhörigstödet och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av olika boendeformer och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa likabehandling av hbtq-personer inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det förebyggande arbetet gällande ofrivillig ensamhet och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regelbundet följa upp parboendegarantin och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram riktlinjer för nationella ersättningssystem i syfte att underlätta samordning av äldreomsorg och äldreomsorg och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regelbundet följa upp efterlevnaden av skyddsutrustning inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa kvalitetskontrakt inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3417 av Emma Hult (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla boendeformerna för äldre och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3423 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell hälsofrämjande strategi där seniorers livsvillkor särskilt tas upp och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utarbeta riktlinjer för ett rehabiliterande arbetssätt inom äldreomsorg och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ofrivillig ensamhet i syfte att göra en genomlysning av kommunernas frivilliginsatser och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ofrivillig ensamhet och att det ska ges i uppdrag att utarbeta en strategi för att

- möta den ofrivilliga ensamheten som ska användas i kommuners och regioners dagliga arbete och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om riktlinjer för screeningverksamhet för att upptäcka ofrivillig ensamhet och tillkännager detta för regeringen.
  7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ofrivillig ensamhet och att frågor om huruvida man upplever ofrivillig ensamhet bör ingå i regionernas hälsoenkäter och tillkännager detta för regeringen.
  8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av den idéburna sektorns roll för att minska den ofrivilliga ensamheten och tillkännager detta för regeringen.
  11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om social aktivitet på recept (SaR) och att Sveriges Kommuner och Regioner bör få i uppdrag att genomföra ett projekt med SaR och tillkännager detta för regeringen.
  12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fallprevention och nollvision för dödsfall som sker till följd av fallskador och tillkännager detta för regeringen.
  14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja kunskapsnivån avseende seniorers nutrition och hela måltidssituation och tillkännager detta för regeringen.
  15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nollvision för undernäring hos äldre och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3510 av Sofia Nilsson m.fl. (C):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla ett nationellt äldrehälsovårdsprogram som inkluderar återkommande hälsosamtal och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur den kommunala hälso- och sjukvården kan stärka det förebyggande arbetet mot våld och övergrepp mot äldre och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur kommunernas förutsättningar att skapa och utveckla åldersvänliga lokalsamhällen kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur lagstiftning och nationella kunskapsstöd kan säkerställa ett bättre och jämlikt stöd för personer över 85 år som upplever otrygghet och ofrivillig ensamhet i sitt hem och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur man kan stärka förutsättningarna för mer

evidensbaserad kunskap om effekter av välfärdsinsatser riktade mot äldre och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3514 av Johan Hedin m.fl. (C):

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning och åtgärder för att motverka våld i nära relation bland äldre och att åtgärderna ska vara en viktig del i ett nationellt äldrehälsovårdsprogram och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C):

73. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning och åtgärder för att motverka våld i nära relation bland äldre och att åtgärderna ska vara en viktig del i ett nationellt äldrehälsovårdsprogram och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3696 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för förebyggande social aktivitet på recept och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa långsiktig finansiering och uppföljning av kvalitetsregistret Senior Alert och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3699 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram och genomföra en nationell strategi för kognitiva sjukdomar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3762 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningar avseende internetuppkoppling för personer i särskilda boenden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3801 av Clara Aranda m.fl. (SD):

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda behovet av särskilda utbildningsinsatser för en bättre vård av äldre som lider av psykisk ohälsa, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3803 av Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att äldreomsorgslagen blir en rättighetslag och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa LOV för äldreomsorg i alla landets kommuner och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Ivos tillsyn av äldreboenden ska utökas samt att även oanmälda besök ska göras minst en gång om året och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att ställa krav på att varje kommun har en äldreombudsman, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att äldre, från pensionsåldern, ska erbjudas förebyggande samtal en gång per år och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att en SIP ska tas fram redan i första kontakten med den äldre och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge lämplig myndighet i uppdrag att kartlägga skillnader mellan kommunerna vad gäller riktlinjer och tillämpning för att bevilja bistånd till särskilt boende samt om kommunernas ekonomi har någon betydelse för beslutet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att säkerställa att parbogarantin följs i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa en skyldighet för kommuner att tillhandahålla annan lämplig bostad när kvarboende inte är möjligt för efterlevande partner som beviljats medboende, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att investeringsstödet bör ändras till ett allmänt stöd för kommunerna, för att tillgodose stora och skiftande behov av åtgärder för att förbättra äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för bindande krav på bemanning på särskilda boenden dygnet runt och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Socialstyrelsen ska uppdras ta fram ett särskilt direktiv till landets kommuner för att säkra tillgången till medicinsk utrustning inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell målsättning och strategi för att öka tillgången till

- kategoriboende med husdjursprofil och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att fler demensbyar byggs och tillkännager detta för regeringen.
  17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge kommunerna ekonomiska förutsättningar att införa nyckelfri hemtjänst och digitalisering och tillkännager detta för regeringen.
  20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för direkta insatser för att höja kunskapen om psykisk ohälsa hos äldre, som ska riktas till vård- och omsorgspersonal, och tillkännager detta för regeringen.
  21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för direkta insatser för att höja kunskapen om psykisk ohälsa hos äldre, som ska riktas till anhöriga, och tillkännager detta för regeringen.
  22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa bättre förutsättningar för äldreomsorgen att identifiera tidiga symtom på psykisk ohälsa hos äldre och tillkännager detta för regeringen.
  23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att äldreomsorgen ska erbjuda insatser som möjliggör ett hälsosamt åldrande och tillkännager detta för regeringen.
  25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast utforma en strategi för att motverka ofrivillig ensamhet och tillkännager detta för regeringen.
  26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att kommuners studier och utvärdering kring våld i nära relationer även ska innefatta äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
  27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell strategi för att i högre grad öka tryggheten samt förebygga, upptäcka och hantera våld mot äldre och tillkännager detta för regeringen.
  29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka det skadeförebyggande arbetet för att minska antalet fallolyckor och tillkännager detta för regeringen.
  30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja arbetet med att minska antalet fallolyckor bland äldre och tillkännager detta för regeringen.
  31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nattfastan inte bör överskrida elva timmar och tillkännager detta för regeringen.
  32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att ge kommunerna ekonomiska förutsättningar att genomföra ett måltidslyft där maten bl.a. ska uppfylla vissa grundkrav gällande näringsinnehåll och kvalitet och tillkännager detta för regeringen.
  33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att fler äldreomsorger med speciellt ansvar för hälsofrämjande

- och förebyggande verksamhet införs och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utforma ett nationellt ramverk för anhörigstöd och tillkännager detta för regeringen.
  37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att utöka kraven på kontroll i belastningsregistret vid nyanställning till att även innefatta praktiserande och studerande inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
  38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att kontroll i belastningsregistret sker kontinuerligt och tillkännager detta för regeringen.
  43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast möjligt vidta åtgärder för att slopa de ofrivilligt delade turerna inom vården och omsorgen och tillkännager detta för regeringen.
  44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över vilka kunskapskrav i det svenska språket som ska gälla för äldreomsorgens personal och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3841 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förenklad biståndsbedömning för ökad frihet att själv bestämma inom äldreomsorg och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ökad trygghet i äldreomsorg och hemtjänst kan bli nationella krav och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett måltidslyft, som säkerställer att kosten till äldre är näringsrik och anpassad till äldres behov och önskemål och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur samhället kan stötta äldre för bättre psykisk hälsa och undvika ensamhet och oro och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett samlat huvudmannaskap för äldreomsorg och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av olika boendeformer för äldre och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda att äldreboenden ska ingå i den kommunala fysiska planeringen i varje kommun och tillkännager detta för regeringen.

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell satsning på ökad kompetens inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur våld i nära relationer bland äldre kan motverkas samt att kunskapen om detta höjs inom vård och omsorg och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3855 av Marianne Fundahn m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ökad insyn, av nationella riktlinjer för utbildning, av att heltidsanställningar ska vara norm samt av satsning på språkutbildning inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3883 av Lars Adaktusson m.fl. (KD):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att FN bör arbeta fram en äldrekonvention och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3909 av Annie Lööf m.fl. (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utbildning för omsorg och omvårdnad ska krävas för anställning i äldreomsorg och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ett krav kan införas på att alla som arbetar med omvårdnad i svensk äldreomsorg före 2030 minst ska ha en undersköterskeutbildning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den fasta omsorgskontakten i hemtjänsten fr.o.m. 2026 minst ska ha undersköterskekompetens och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anhörigvårdare ska få bättre stöd genom en strategi som beskriver konkreta insatser för ett förbättrat, jämställt och jämlikt anhörigstöd i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anta ett långsiktigt mål för ökad kontinuitet i hemtjänsten, med maximalt tio medarbetare per hemtjänsttagare per tvåveckorsperiod, och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att ge alla människor med demensdiagnos rätt till dagverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda inrättandet av ett fristående nationellt centrum för utveckling av äldreomsorgen som ska ha möjligheter att samverka internationellt,

med kommersiella aktörer, universitet och högskolor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3973 av Johan Pehrson m.fl. (L):

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om våld mot årsrika människor och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3980 av Barbro Westerholm m.fl. (L):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell strategi för att motverka ofrivillig ensamhet bland årsrika och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lärdomar av hur årsrika behandlades under pandemin och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om äldrepsykiatri som specialitet och om årsrika människors psykiska problem och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell satsning på utbildning om missbruk och årsrika för personal inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att organiseringen av hemtjänsten bör ses över för att stärka kontinuiteten och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att all personal inom äldreomsorgen måste behärska svenska språket i tal och skrift och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av mötesplatser för årsrika och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunerna ska kunna anställa geriatriker och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det hälsomässiga värdet av boende i trygghetsboende och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformering av äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fallprevention och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vägledning rörande användning av hund och katt i äldreården och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre stöd till anhöriga och tillkännager detta för regeringen.

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder mot våld och övergrepp mot årsrika personer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3983 av Lina Nordquist m.fl. (L):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anställda inom vård och omsorg ska kunna kommunicera och ta till sig viktig information på svenska, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunskapen behöver säkras i äldreomsorg och sjukvård om betydelsen av återhämtningstid, om schemamodeller och om hur skiftarbete påverkar omsorgs- och sjukvårdsanställdas hälsa och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4001 av Lina Nordquist m.fl. (L):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kommuners rätt att anställa behandlande läkare och skyldighet att anställa medicinskt ledningsansvarig läkare och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fast omsorgskontakt och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4004 av Barbro Westerholm m.fl. (L):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hbtq-perspektiv i politik rörande årsrika och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4042 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt medicinsk kompetens och kontinuitet inom äldreomsorg och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4049 av Mikael Damsgaard (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att endast den som har grundläggande vård- och omsorgsutbildning och tillräckliga kunskaper i svenska språket ska kunna tillsvidareanställas för arbete inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om definitioner av grundläggande vård- och omsorgsutbildning och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationella språktester för arbete inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4065 av Nicklas Attefjord m.fl. (MP):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om boendeformer med särskild hbtqi-inriktning och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd för att kompetenshöja personal och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hälsosamtal för äldre och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkta insatser mot ofrivillig ensamhet och självmord och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell strategi mot ofrivillig ensamhet och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att äta tillsammans med andra och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rätt att flytta till mellanboende och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om grön utemiljö i upphandlingar och valfrihetssystem och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en rätt till flyttstöd i socialtjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att stärka kravet i socialtjänstlagen för kommunernas förebyggande arbete och uppsökande verksamhet i fråga om äldre och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om egeninläggning på korttidsboende och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hemtjänst utan behovsprövning och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nytt stöd vid missförhållanden och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den äldre ska kunna få hjälp med förfrågningar inför val av utförare och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4154 av Fredrik Schulte (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn gällande möjligheten att införa en obligatorisk nationell äldrepeng kopplad till ett nationellt regelverk motsvarande lagen om valfrihetssystem som ger äldre rätt att välja omsorgstjänster i hela landet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:4168 av Ebba Busch m.fl. (KD):

75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införande av generell tillståndsplikt och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4170 av Ebba Busch m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att kommunal hälso- och sjukvård förstärks och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla nödvändiga kompetenser ska finnas tillgängliga i den kommunala hälso- och sjukvården samt äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den avgörande betydelsen av personalkontinuitet för vård och omsorg med god kvalitet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att stärka tillgången till läkare inom den kommunala vården och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska finnas stöd i lag för kommuner att anställa läkare och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en försöksverksamhet med äldreöverläkare och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en äldreboendegaranti där den som har fyllt 85 år har rätt att flytta till ett anpassat boende utan biståndsbedömning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler anpassade boenden ska byggas och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gemenskapsvärdar och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sociala behov ska införas i socialtjänstlagen som grund för biståndsbedömning för äldreomsorg och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införande av prestationsbaserad ersättning för att förbättra arbetsvillkoren,

- chefstätteten och medarbetarnöjdheten inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om aktivt arbete för att minska förekomsten av delade turer och tillkännager detta för regeringen.
  15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrad personalkontinuitet och tillkännager detta för regeringen.
  16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om god medarbetarnöjdhet och delaktighet och tillkännager detta för regeringen.
  17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner ska införa en värdighetsgaranti inom äldreomsorgen och tillkännager detta för regeringen.
  18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler insatser bör kunna ges utan biståndsbedömning och tillkännager detta för regeringen.
  20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen under 2022 bör lämna förslag om en långsiktig demensstrategi som tar sikte på dels medicinskt stöd och behandling dels socialt stöd till patienten och dess närstående och tillkännager detta för regeringen.
  21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att måltiden bör kunna utvecklas till en höjdpunkt på alla boenden och i hemtjänsten och tillkännager detta för regeringen.
  24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att främja hälsan och bryta ensamhet hos äldre och tillkännager detta för regeringen.
  25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om äldresamtal och tillkännager detta för regeringen.
  26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om anhörigvård och om att socialtjänsten vid biståndsprövning särskilt ska uppmärksamma anhörigas situation och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4222 av Larry Söder m.fl. (KD):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka investeringsstöd för byggande av äldreboenden och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
18. Motioner som bereds förenklat		
2021/22:39	Anne Oskarsson (SD)	
2021/22:46	Ann-Christine From Utterstedt (SD)	
2021/22:119	Ann-Sofie Lifvnhage (M)	
2021/22:303	Markus Wiechel och Alexander Christiansson 1–3 och 5–7 (båda SD)	
2021/22:496	Nooshi Dadgostar m.fl. (V)	2, 5–7, 10, 12 och 16
2021/22:531	Ann-Sofie Lifvnhage (M)	
2021/22:548	Ann-Sofie Lifvnhage (M)	
2021/22:625	Markus Wiechel (SD)	
2021/22:635	Ann-Christine From Utterstedt (SD)	
2021/22:636	Ann-Christine From Utterstedt (SD)	1 och 2
2021/22:637	Ann-Christine From Utterstedt (SD)	
2021/22:639	Ann-Christine From Utterstedt (SD)	1–9
2021/22:641	Ann-Christine From Utterstedt (SD)	1
2021/22:643	Ann-Christine From Utterstedt (SD)	1
2021/22:644	Ann-Christine From Utterstedt och Eric Palmqvist (båda SD)	1–4
2021/22:645	Ann-Christine From Utterstedt (SD)	1 och 2
2021/22:647	Ann-Christine From Utterstedt (SD)	
2021/22:649	Ann-Christine From Utterstedt (SD)	
2021/22:653	Ann-Christine From Utterstedt (SD)	1 och 2
2021/22:655	Ann-Christine From Utterstedt (SD)	
2021/22:739	Magnus Jacobsson (KD)	
2021/22:775	Kerstin Lundgren (C)	
2021/22:822	Åsa Lindestam (S)	
2021/22:948	Sultan Kayhan och Anna Vikström (båda S)	
2021/22:957	Anna Vikström (S)	
2021/22:964	Denis Begic (S)	
2021/22:974	Paula Holmqvist och Jörgen Hellman (båda S)	
2021/22:1200	Lars Thomsson (C)	

2021/22:1201	Lars Thomsson (C)	
2021/22:1245	Johan Andersson m.fl. (S)	
2021/22:1257	Hillevi Larsson (S)	
2021/22:1293	Johanna Haraldsson m.fl. (S)	
2021/22:1905	Cecilie Tenfjord Toftby (M)	
2021/22:1989	Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M)	1–3
2021/22:1995	Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M)	
2021/22:2001	Lotta Olsson (M)	
2021/22:2005	Sten Bergheden (M)	
2021/22:2121	Magnus Stuart (M)	
2021/22:2166	Pål Jonson (M)	
2021/22:2239	Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M)	1
2021/22:2373	Marie-Louise Hänel Sandström (M)	
2021/22:2397	Alexandra Anstrell (M)	
2021/22:2492	Alexandra Anstrell (M)	
2021/22:2560	Ann-Christine From Utterstedt m.fl. (SD)	6
2021/22:2685	Sten Bergheden (M)	
2021/22:2687	Sten Bergheden (M)	1 och 2
2021/22:2743	Sten Bergheden (M)	1–3
2021/22:2748	Anders Hansson (M)	
2021/22:2820	Katarina Brännström (M)	
2021/22:2852	Betty Malmberg och Marléne Kopparklint (båda M)	Lund 1 och 2
2021/22:2864	Betty Malmberg (M)	4
2021/22:3148	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2021/22:3243	Sofia Nilsson m.fl. (C)	11, 16, 24, 26, 31 och 35–37
2021/22:3296	Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M)	
2021/22:3361	Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)	1–4, 10, 11, 13, 15, 16, 20, 22 och 23
2021/22:3417	Emma Hult (MP)	2
2021/22:3423	Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)	2, 3, 8, 11 och 14

2021/22:3510	Sofia Nilsson m.fl. (C)	22
2021/22:3696	Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)	20 och 24
2021/22:3762	Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)	13
2021/22:3801	Clara Aranda m.fl. (SD)	39
2021/22:3803	Carina Ståhl Herrstedt m.fl. (SD)	1–12, 15–17, 20–23, 27, 32, 33, 36–38, 43 och 44
2021/22:3841	Maria Malmer Stenergard m.fl. (M)	1, 5, 6 och 17
2021/22:3883	Lars Adaktusson m.fl. (KD)	26
2021/22:3909	Annie Lööf m.fl. (C)	6
2021/22:3980	Barbro Westerholm m.fl. (L)	16, 19–21, 24, 27, 28 och 31
2021/22:3983	Lina Nordquist m.fl. (L)	7
2021/22:4001	Lina Nordquist m.fl. (L)	12
2021/22:4004	Barbro Westerholm m.fl. (L)	6
2021/22:4042	Ulf Kristersson m.fl. (M)	19
2021/22:4049	Mikael Damsgaard (M)	1–3
2021/22:4065	Nicklas Attefjord m.fl. (MP)	10, 11, 14, 27, 29 och 43
2021/22:4154	Fredrik Schulte (M)	2
2021/22:4168	Ebba Busch m.fl. (KD)	75
2021/22:4170	Ebba Busch m.fl. (KD)	1–3, 5–9, 11– 18, 21 och 24– 26
2021/22:4222	Larry Söder m.fl. (KD)	29